

Ruimtelijke onderbouwing

ten behoeve van Drijvend zonnepark Bomhofsplas in
de gemeente Zwolle

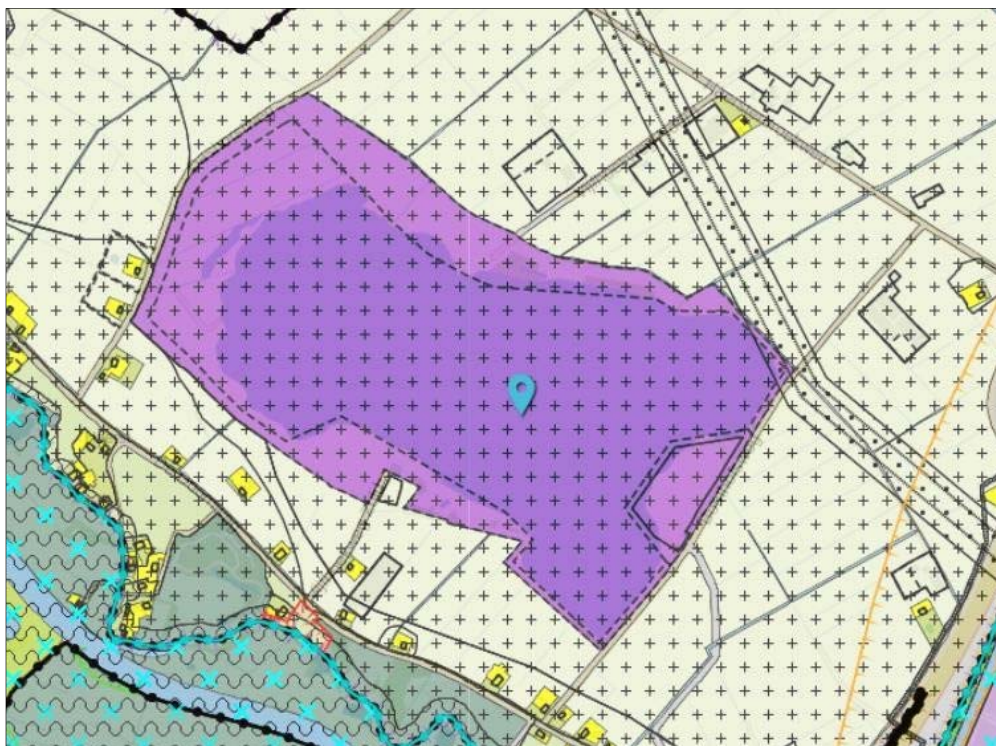
Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
1.1.	Aanleiding	3
1.2.	Locatie	3
1.3.	Nut en noodzaak	3
1.4.	Planologische regeling	4
1.5.	Afwijken van het bestemmingsplan	5
1.6.	Leeswijzer	5
2.	Gebieds- en projectbeschrijving	6
2.1.	Het plangebied	6
2.2.	Projectbeschrijving	7
3.	Beleidskader	11
3.1.	Rijksbeleid	11
3.2.	Provinciaal beleid	12
3.3.	Gemeentelijk beleid	19
4.	Omgevingsaspecten	24
4.1.	Milieuzonering	24
4.2.	Reflectie en duisternis	24
4.3.	Geluid	24
4.4.	Water	24
4.5.	Bodem	25
4.6.	Archeologie en Cultuurhistorie	25
4.7.	Ecologie	26
4.8.	Externe veiligheid	28
4.9.	Luchtkwaliteit	28
4.10.	Kabels en leidingen	28
4.11.	Milieueffectrapportage	29
5.	Procedure en uitvoerbaarheid	30
5.1.	Procedure	30
5.2.	Participatie	30
5.3.	Economische uitvoerbaarheid	30
6.	Conclusies	31
	Bijlage 1: Communicatieplan	32
	Bijlage 2: Inrichtingstekening	33
	Bijlage 3: Natuurtoets	34

De Nederlandse regering heeft met het Nationaal Energieakkoord die Europese taakstelling voor Nederland verhoogd naar 16% in het jaar 2023. In 2023 moet dus 16% van het totale jaarlijkse energieverbruik afkomstig zijn uit duurzame energiebronnen. Voor de overheid is zonne-energie, naast andere vormen van duurzame energie, een van de bronnen van duurzame energie die benut moet worden om aan die doelstelling te kunnen voldoen.

1.4. Planologische regeling

Het zonnepark is geprojecteerd op gronden die behoren tot het bestemmingsplan Buitengebied – Haerst, Tolhuislanden (vastgesteld op 27 november 2012). Het plangebied is hierin bestemd als 'Bedrijf – Zandwingebied'. De aanleg van een drijvend zonnepark is niet in overeenstemming met deze bestemming. Naast de enkelbestemming gelden eveneens een dubbelbestemming 'Waarde – Landschap openheid' en een gebiedsaanduiding "luchtvaart-verkeerzone". Op het projectgebied is ook het bestemmingsplan Buitengebied – Haerst, Tolhuislanden, Herziening 1 (zoals vastgesteld op 02 maart 2015) van toepassing. Deze correctieve herziening betreft de aanpassing van een aantal regels van het bestemmingsplan Buitengebied - Haerst, Tolhuislanden. De herziening leidt slechts tot ondergeschikte wijzigingen van het planologisch regime ter plaatse van het projectgebied.

Figuur 2. Fragment bestemmingsplan Buitengebied, parapluperziening externe veiligheid en overige milieucontouren.

Binnen de regels die gelden op grond van het huidige bestemmingsplan is het niet mogelijk een zonnepark op te richten. Er zal dus van het vigerende bestemmingsplan moeten worden afgeweken.

De realisatie van een drijvend zonnepark is goed verenigbaar met de bestaande zandwinning en eventuele toekomstige ontwikkelingen. De plannen voor de verondieping van de zandwinplas staan echter volledig los van de ontwikkeling van een drijvend zonnepark. Voor beide aspecten worden afzonderlijke procedures doorlopen.

1.5. Afwijken van het bestemmingsplan

De gemeente is voornemens om met toepassing van artikel 2.12 lid 1, sub a onder 3 van de Wabo medewerking te verlenen aan de aanvraag voor een omgevingsvergunning ten behoeve van de realisatie van een drijvend zonnepark ter plaatse van de zandwinning. De omgevingsvergunning wordt aangevraagd voor een periode van 25 jaar.

In artikel 2.12, lid 1, onder a, sub 3 van de Wabo is bepaald dat voor het gebruiken van gronden of bouwwerken in strijd met een bestemmingsplan een omgevingsvergunning kan worden verleend, indien de activiteit niet in strijd is met een goede ruimtelijke ordening en de motivering van het besluit een goede ruimtelijke onderbouwing bevat.

Deze ruimtelijke onderbouwing geeft inzicht in de aard en omvang van het plan, de wijze waarop het ruimtelijk is vormgegeven en de effecten van het plan op de omgeving.

Naast de onderhavige procedure voor het handelen in strijd met regels ruimtelijke ordening wordt voor de aanleg van het zonnepark ook een omgevingsvergunning aangevraagd voor het onderdeel 'bouwen', 'milieu' en 'werk-werkzaamheden'. Conform artikel 2.7 van de Wabo zal voor het handelen in strijd met regels ruimtelijke ordening een afzonderlijke omgevingsvergunning worden aangevraagd. Dit betekent dat deze omgevingsvergunning eerst wordt aangevraagd en op een later moment een omgevingsvergunning wordt gevraagd voor de overige onderdelen.

1.6. Leeswijzer

Het volgende hoofdstuk geeft de beschrijving van de bestaande situatie en het project weer. Het derde hoofdstuk gaat in op het van toepassing zijnde beleidskader. Hoofdstuk vier behandelt de omgevingsaspecten. Hoofdstuk vijf gaat in op de procedurele aspecten en de economische uitvoerbaarheid. Het zesde en laatste hoofdstuk geeft de conclusies van de onderbouwing weer.

2. Gebieds- en projectbeschrijving

2.1. Het plangebied

Het zandwinningsgebied ligt ten noordwesten van Zwolle in de gemeente Zwolle. Het adres is: Bomhofsweg 5 te Zwolle. Ter plaatse wordt al een aantal jaren zand en grind gewonnen, in een grote waterplas. De oppervlakte van de zandwinplas bedraagt circa 62 hectare. De locatie is nog steeds in gebruik voor de zandwinning en wordt nog aanmerkelijk uitgebreid. De zandwinplas heeft geen nevenfuncties (zoals recreatiewater).

Figuur 3. Luchtfoto zandwinning.

Naast de zandwinning vindt verwerking van het zand plaats. Deze grenst aan de Bomhofsweg (zie de onderstaande afbeelding).

Figuur 4. Aanzicht verwerking zand.

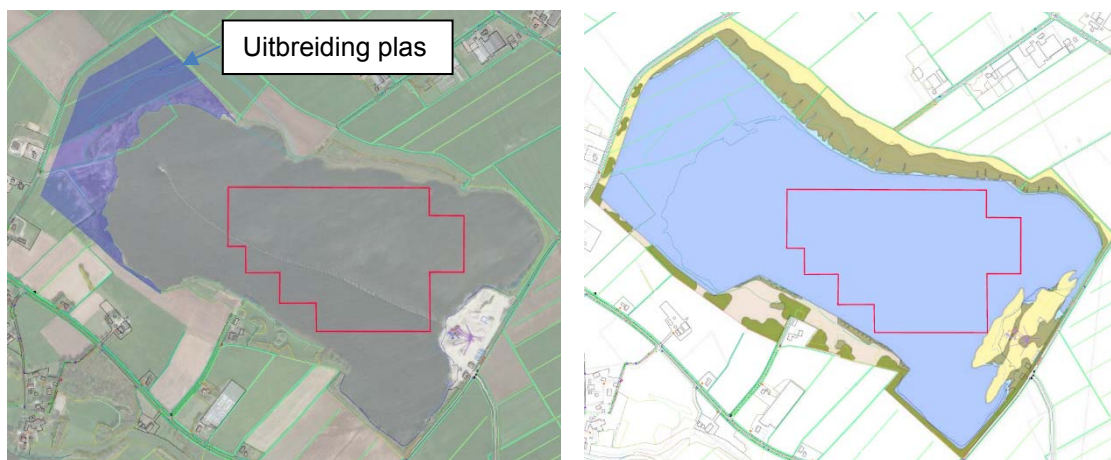
2.2. Projectbeschrijving

De omgevingsvergunning heeft betrekking op de realisatie van een drijvend zonnepark, bestaande uit meerdere drijvende modules en een middenspanninginkoopstation op de wal. De modules kunnen als legostenen gekoppeld worden en worden aan rand van de plas, of aan de bodem verankerd, net als de reeds aanwezige zandzuiger.

Het drijvende zonnepark heeft een omvang van maximaal 20 hectare. Een drijvend zonnepark van deze omvang is uniek, aangezien het grootste drijvende zonnepark in Europa momenteel een oppervlak heeft van 1,6 hectare. Er zijn op dit moment geen kant en klare systemen op de markt waarmee een zonnepark van een dergelijke omvang op deze locatie gerealiseerd kan worden. Om deze reden is in deze ruimtelijk onderbouwing niet uitgegaan van één systeem, maar is uitgegaan van kaders waarbinnen het ontwerp gerealiseerd dient te worden, zodat flexibiliteit ontstaat in het toe te passen systeem.

Een enkele module heeft een omvang van maximaal 135 m x 135 m (1,75 ha) en een opgesteld vermogen van circa 2,0 tot 2,5 MW. De omvang is afgestemd op het vermogen van een transformator die centraal is geplaatst. Het totale vermogen per eiland is afhankelijk van de hellingshoek van de zonnepanelen en daarmee van de tussenruimte door schaduw. Het wordt eveneens bepaald door het vermogen van de centrale transformator die in een aantal vermogensklassen voorkomen. Naast 2,5 MW zijn transformatoren van 1,6 MW en 1,0 MW gangbaar. Het zonnepark zal bestaan uit maximaal 12 modules met een gezamenlijk opgesteld vermogen van maximaal 26 MW.

In de luchtfoto hieronder is de contour weergegeven waarbinnen het drijvend zonnepark komt te liggen. Deze contour is ook weergegeven op de inrichtingstekening in bijlage 2. De omvang van de zandwinplas neemt momenteel nog toe door de actieve zandwinning in het westelijk deel van de zandwinplas. De toekomstige omvang waarvoor de benodigde vergunningen zijn verleend kan worden afgeleid uit de tekening hieronder.

Figuur 5. Inrichting zonnepark (maximale omvang) en toekomstige omvang plas

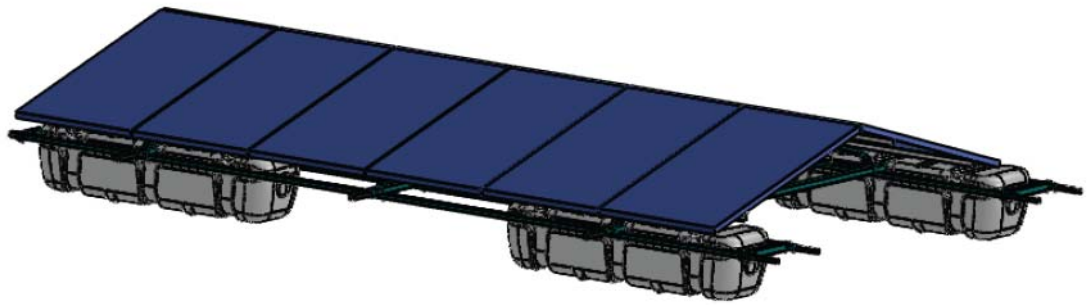
De hoogte van een module inclusief zonnepanelen bedraagt vanaf het water tussen 0,45 en 1,0 m. De hoogte van het systeem is afhankelijk van de uiteindelijke gekozen drijver. 80% van een zonneponton kan effectief gebruikt worden voor het opwekken van zonne-energie. De panelen worden in basis opgesteld in een zuidopstelling met een hellingshoek van 10° tot 15°. Zie onderstaande impressies. Tevens is een impressie van een oost-westopstelling gegeven. De panelen zijn ontwikkeld om langdurig boven open water te kunnen functioneren.

Figuur 6. Impressie zonnepanelen op drijvers (lage variant).

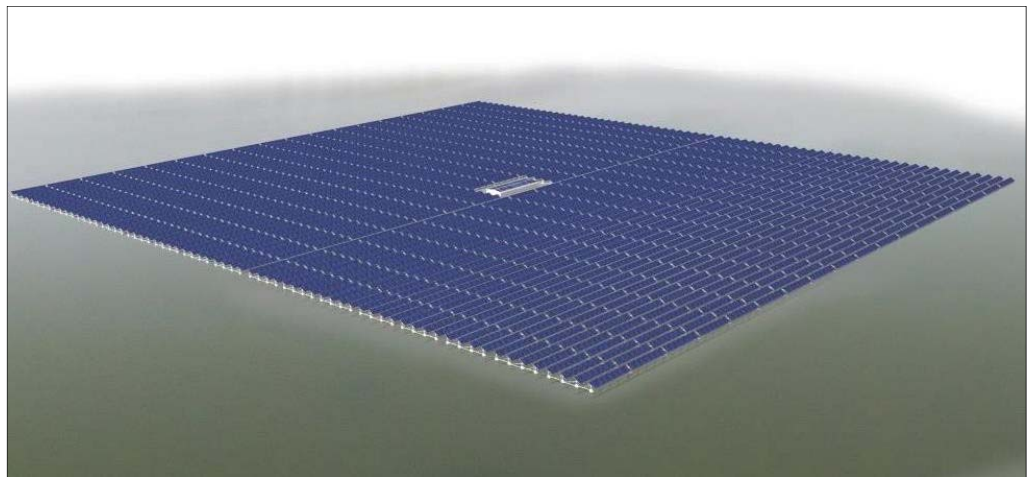

Figuur 7. Impressie zonnepanelen op drijvers (hoge variant).

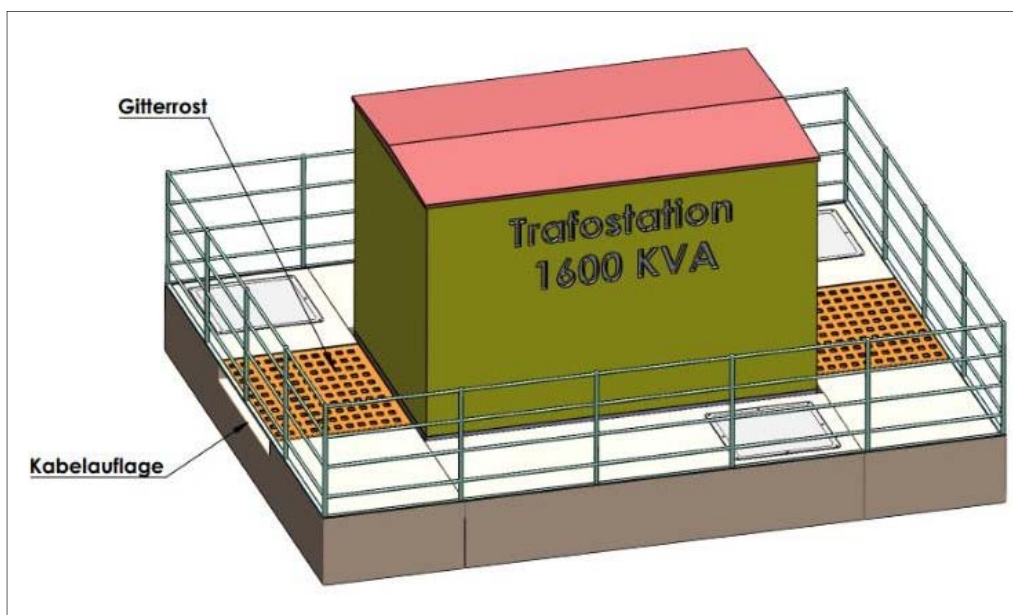

Figuur 8. Impressie zonneponton met oost-westopstelling.

Centraal in de module worden de transformator en omvormers geplaatst. Dit kan in een betonnen bak met een oppervlakte van 3,5 bij 10 m. Tevens is het mogelijk om ook het trafostation bovenwater te plaatsen. De hoogte boven de waterlijn is afhankelijk van het gekozen systeem en varieert van 1 tot maximaal 2,5 meter boven de waterlijn. In alle gevallen wordt een blauw/grijze kleurstelling gehanteerd die niet opvalt in het open water.

Figuur 9. Visualisatie module met betonnen bak.

Figuur 10. Schematische weergave trafostation bovenwater (kleurstelling wordt blauw/grijs).

De totale capaciteit van de locatie Dekker is vastgesteld op 26 MWp. Dit is voldoende om ruim 6.000 huishoudens van stroom te voorzien en is een alternatief voor 5 à 6 windmolens, afhankelijk van het type en de locatie waar deze worden geplaatst. Hiermee wordt de jaarlijkse CO₂-uitstoot met 1,3 miljoen kilogram verminderd.

De uitwerking van de locatie is gevisualiseerd. In de navolgende afbeelding is het zicht vanaf de oever ter plaatse van Vijfhoekweg weergegeven.

Figuur 11. Visualisatie van het zonnepark (zicht vanaf de oever ter plaatse van Vijfhoekweg Zuid, variant 80 cm panelen (i.p.v. 1m) en verzonken transformator).

Nabij de Bomhofsweg wordt een middenspanninginkoopstation van de netwerkbeheerder geplaatst. Dit wordt gedaan op het terrein waar het zand wordt verwerkt. Ruimtelijk heeft het inkoopstation de uitstraling van een grote trafo (circa 2,5 m hoog). De netwerkaansluiting geeft de mogelijkheid om de werkprocessen van de zandwinning te elektrificeren.

3. Beleidskader

3.1. Rijksbeleid

Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte

De rol van de rijksoverheid in het ruimtelijke beleid voor nationale elektriciteitsvoorziening is gelegen in het zorgen voor voldoende ruimte voor een adequate infrastructuur. Energiezekerheid is een belangrijk economisch goed. De verdere integratie van de Europese energiemarkt maakt dat er een steeds groter beroep op internationale verbindingen wordt gedaan en hoogspanningsverbindingen mogelijk om uitbreiding vragen. Het Rijk wijst daarbij de tracés van hoogspanningsverbindingen (vanaf 220 kV) en locaties voor de opwekking van elektriciteit (vanaf 500 MW) aan en zorgt voor de inpassing hiervan. Het project valt hier niet onder, aangezien circa 26 MWp zal worden opgewekt.

In de Structuurvisie wordt aangegeven dat het aandeel van duurzame energiebronnen als wind, zon, biomassa en bodemenergie in de totale energievoorziening omhoog moet. De ambitie is dat Nederland in 2040 een robuust internationaal energienetwerk kent en dat de energietransitie ver gevorderd is.

Het is primair de taak van provincies en gemeenten om voldoende ruimte te bieden voor duurzame energievoorziening (zoals zonne-energie en biomassa). Het ruimtelijk rijksbeleid voor (duurzame) energie beperkt zich daarom enkel tot grootschalige windenergie op land en op zee, gelet op de grote invloed op de omgeving en de omvang van deze opgave. Voor andere energiefuncties is geen nationaal ruimtelijk beleid nodig, naast het faciliteren van ontwikkelingen door het aanpassen van wet- en regelgeving en het delen en ontwikkelen van kennis.

Voorliggend plan moet ruimte gaan bieden aan een drijvend zonnepark. Het project levert daarmee een bijdrage aan de doelstelling van het rijksbeleid.

Besluit algemene regels ruimtelijke ordening

De borging van de uitspraken uit de SVIR heeft in juridische zin plaatsgevonden in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro). In het Barro zijn de verschillende nationale belangen vastgelegd die doorwerking moeten krijgen bij lagere overheden. Het gaat om de volgende nationale belangen: rijksvaarwegen, project Mainportontwikkeling Rotterdam, kustfundament, grote rivieren, Waddenzee en waddengebied, defensie, Ecologische Hoofdstructuur, erfgoederen van universele waarden, hoofdwegen en hoofdspoorwegen, elektriciteitsvoorziening, buisleidingen van nationaal belang voor vervoer van gevaarlijke stoffen, primaire waterkeringen buiten het kustfundament en het IJsselmeergebied.

Het onderhavige project heeft geen betrekking op de voornoemde rijksbelangen. Het project is in overeenstemming met het rijksbeleid, zoals opgenomen in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte en het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening.

Ladder voor duurzame verstedelijking

In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte is de ladder voor duurzame verstedelijking geïntroduceerd. Deze ladder is per 1 oktober 2012 als motiveringseis in het Besluit ruimtelijke ordening opgenomen. Daarin staat dat pas als herstructurering of transformatie van bestaand stedelijk gebied onvoldoende ruimte biedt om aan de ruimtevraag van het plan te voldoen, er sprake kan zijn van een nieuwe stedelijke ontwikkeling. Het begrip “stedelijke

ontwikkeling” is daarbij als volgt gedefinieerd: “ruimtelijke ontwikkeling van een bedrijventerrein of zeehaventerrein, of van kantoren, detailhandel, woningbouwlocaties of andere stedelijke voorzieningen.”

Afweging

Een zonnepark betreft geen stedelijke functie in de zin van de ladder voor duurzame verstedelijking, zoals hiervoor genoemd. De uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 18 februari 2015 (201400570/1/R6) bevestigt dat functies die niet onder begripsbepaling zijn genoemd en ook niet in de handreiking zijn genoemd, niet als verstedelijking worden aangemerkt. Daarbij merkt de Afdeling op dat de strekking van de regeling gericht is op het tegengaan van leegstand. Het zonnepark leidt niet tot leegstand elders. De ladder voor duurzame verstedelijking is op dit project niet van toepassing.

Energieakkoord voor duurzame groei

In het energieakkoord is de basis gelegd voor een breed gedragen, robuust en toekomstbestendig energie- en klimaatbeleid. Het energieakkoord biedt een perspectief met afspraken voor de korte en middellange termijn. Hiervoor zijn de volgende hoofddoelen geformuleerd:

- een besparing van energieverbruik met gemiddeld 1,5%;
- 100 PJ energiebesparing in 2020;
- een toename van het aandeel duurzame energie naar 14% van het totale jaarverbruik in Nederland in 2020 met een doorgroei naar 16% in 2023;
- het creëren van ten minste 15.000 voltijdsbanen binnen de duurzame energiesector.

Deze doelen zijn uitgewerkt in verschillende pijlers. Voor de ontwikkeling van het zonnepark zijn vooral pijler 2 'Opschalen hernieuwbare energieopwekking' en pijler 3 'Stimuleren van decentrale duurzame energie (DDE)' van belang. In het energieakkoord wordt uitgegaan van een opwekking van 186 PJ energie uit hernieuwbare energiebronnen. Om te komen tot deze energieopwekking zijn verschillende vormen van energieopwekking nodig: wind, biomassa en zon. Momenteel bedraagt het aandeel zonne-energie minder dan 1% van de totale energievraag.

Het onderhavige project levert daarom een belangrijke bijdrage aan de doelstelling van het Rijk om te komen tot een aandeel van 16% van duurzaam opgewekte energie in het totale Nederlandse energieverbruik in 2023.

3.2. Provinciaal beleid

Omgevingsvisie/-verordening

De 'Omgevingsvisie Overijssel 2017. Beken kleur' is op 12 april 2017 vastgesteld door Provinciale Staten en is vanaf 1 mei van kracht. Deze visie gaat over hoe de provincie de leefomgeving wil inrichten en ontwikkelen. De Omgevingsverordening Overijssel 2017 is een vertaling van de Omgevingsvisie in bindende regels voor derden.

Van de omgevingsverordening is voor dit project artikel 2.1.8 Kwaliteitsimpuls zonnevelden het meest relevant. In de tekst hierna wordt de toelichting op dit artikel integraal weergegeven:

“Installaties voor de opwekking van zonne-energie zijn onmisbaar om de provinciale doelstelling voor de opwekking van hernieuwbare energie te halen. Uit een oogpunt van zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik willen wij zonnepanelen en andere vormen van opwekking van zonne-energie zoveel mogelijk combineren met andere functies, bij voorkeur met bebouwing. Daarom is de eerste trede van onze zonneladder dat zonnepanelen in principe geplaatst worden op gronden die bebouwd zijn (dus op daken) of bebouwd kunnen worden (zoals braakliggende bedrijventerreinen).

Nu is al te voorzien dat daarmee op korte termijn – gelet op technische en fiscale beperkingen – slechts in een deel van de opgave ten aanzien van de provinciale doelstelling voor de opwekking van hernieuwbare energie kan worden voorzien. Daarom bieden wij de mogelijkheid om, als uitzondering op de principes van zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik, in de Groene Omgeving tijdelijke zelfstandige opstellingen van zonnepanelen te realiseren. Het gaat

daarbij om opstellingen van zonnepanelen voor een periode van niet meer dan 25 jaar op een wijze die omkeerbaar is en waarbij de oorspronkelijke bestemming gehandhaafd blijft.

Gelet op de impact die (ook tijdelijke) veldopstellingen van zonnepanelen kunnen hebben op hun omgeving, zal niet alleen de maatschappelijke meerwaarde van het initiatief moeten worden aangetoond, maar zal er ook compensatie moeten plaatsvinden door extra te investeren in de ruimtelijke kwaliteit in de omgeving.

Meerwaarde kan worden aangetoond vanuit de volgende criteria:

- a. De mate waarin sprake is van meervoudig ruimtegebruik (combinaties met andere functies)
- b. Maatregelen die getroffen worden om de impact te beperken en/of te compenseren
- c. De mate waarin wordt aangesloten op de karakteristieken van het gebied (gebiedseigen/gebiedsvreemd)
- d. Bijdrage aan maatschappelijke doelen (in ieder geval aan de provinciale doelen ten aanzien van duurzaamheid, maar ook aan draagvlak in de omgeving, bijdrage aan maatschappelijke cohesie, (financiële) bijdragen aan maatschappelijke opgaven, enz.)

Niet in alle gevallen zal de meerwaarde op alle genoemde criteria in gelijke mate te bereiken zijn. Het hangt immers van het geval en de locatie af waar de kansen en opgaven te vinden zijn om maatschappelijke meerwaarde te bereiken. De gemeente zal in de toelichting op een ruimtelijk plan moeten onderbouwen dat er sprake is van maatschappelijke meerwaarde die de impact van een zelfstandige opstelling in de Groene Omgeving rechtvaardigt.

In de provinciale omgevingsverordening is opgenomen op welke manier ruimtelijke ontwikkelingen uitgevoerd en ingepast mogen worden. Hiervoor zijn kwaliteitsimpulsen opgesteld. Zo behandelt de Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving (KGO), zoals die is opgenomen in artikel 2.1.6 van de Omgevingsverordening, de inpassing van ruimtelijke projecten in het buitengebied, om daarmee ontwikkelingen ten koste van de Groene Omgeving te sturen en zo nodig in te perken. Specifiek voor zonneparken is een aparte kwaliteitsimpuls Zonnevelden opgenomen in artikel 2.1.8 van de Omgevingsverordening. Door de toepassing van deze specifieke kwaliteitsimpuls is de algemene KGO niet op zonneparken van toepassing.

In de omgevingsverordening is opgenomen dat zelfstandige opstellingen van zonnepanelen in de Groene Omgeving enkel als tijdelijk (mede)gebruik toegestaan worden. Daarnaast moet maatschappelijke meerwaarde aangetoond worden en verlies van ecologische en/of landschappelijke waarden in voldoende mate worden gecompenseerd. Als laatste wordt in lid 4 aangegeven dat voor ontwikkelingen die plaatsvinden op gronden welke binnen het ontwikkelingsperspectief Ondernemen met Natuur en Water vallen maar niet als NNN zijn aangeduid, compensatiemaatregelen gericht dienen te zijn op de versterking van de kwaliteit van natuur, water en landschap.

In de balans tussen ontwikkeling en kwaliteitsinvestering mag rekening gehouden worden met feit dat een zelfstandige opstelling voor zonnepanelen alleen als tijdelijk gebruik kan worden toegestaan. Aan de andere kant geldt dat er wel degelijk sprake is van langdurige impact op de omgeving omdat het tijdelijke gebruik een periode van niet meer dan 25 jaar kan beslaan.

De verdere uitwerking en achtergronden van de bovenstaande beleidsuitgangspunten specifiek met betrekking tot het ontwikkelen van zonneparken zijn uitgewerkt in het Uitvoeringsprogramma Nieuwe Energie Overijssel en de Handreiking Kwaliteitsimpuls Zonnevelden”

Uitvoeringsprogramma Nieuwe Energie Overijssel

Zoals alle provincies in Nederland streeft ook de Provincie Overijssel naar verduurzaming en de hiervoor benodigde (grootschalige) productie van duurzame energie om aan de nationale energietransitie te kunnen bijdragen. Om deze doelstelling te behalen heeft de provincie een Programma Nieuwe Energie Overijssel, evenals een kwaliteitsimpuls zonne-energie opgesteld, waarin zowel gehoor aan de noodzaak tot het opwekken van zonne-energie, alsmede structurerende richtlijnen voor het opwekken van deze energievorm in veldopstelling gegeven worden. Deze worden in het onderstaande nader toegelicht.

In 2016 is de provincie Overijssel samen met kernpartners van start gegaan met de ontwikkeling van het Programma Nieuwe Energie Overijssel. Dit programma heeft als doel om in 2023 20% hernieuwbare energie te realiseren en besparings- en efficiencymaatregelen in verschillende sectoren te stimuleren. Het tussenresultaat bestaat uit vijf thematische contouren (hernieuwbare energie, gebouwde omgeving, industrie en bedrijven, duurzame mobiliteit, lokale initiatieven) met daarin een eerste inventarisatie van ideeën en projecten. Deze vijf contouren vormen nog geen gezamenlijk programma maar geven inzicht in de eerste ideeën en beoogde projecten per thema. Met betrekking tot zonne-energie is de doelstelling 2-3 petajoule (PJ) in 2023. Dit betekent maximaal 1.000 hectare aan oppervlak. Dat is minder dan 1% van het oppervlak van Overijssel. Als indicatieve verdeling is 40% op daken aangehouden en 60% in veldopstellingen. De doelstelling van 600 hectare aan veldopstellingen in 2023 lijkt realiseerbaar met een 100-200 hectare momenteel in de pijplijn, maar de eerste projecten moeten nog wel gerealiseerd worden. Van groot belang is om hiervoor een sterk maatschappelijk en politiek draagvlak (juist ook in de gemeenteraden) te verkrijgen. Het tijdig betrekken van stakeholders en een transparante, open communicatie zijn hierbij essentieel om vertragingen te voorkomen.

Het drijvend zonnepark Bomhofsplas levert via de opwekking van duurzame energie een bijdrage aan duurzaamheidsdoelstelling die de Provincie Overijssel voor 2023 heeft gesteld. Het levert daarnaast actief een bijdrage aan de bewustwording van het maatschappelijk belang voor duurzame opwek van energie, waardoor onomkeerbare duurzaamheidsmaatregelen getroffen kunnen worden.

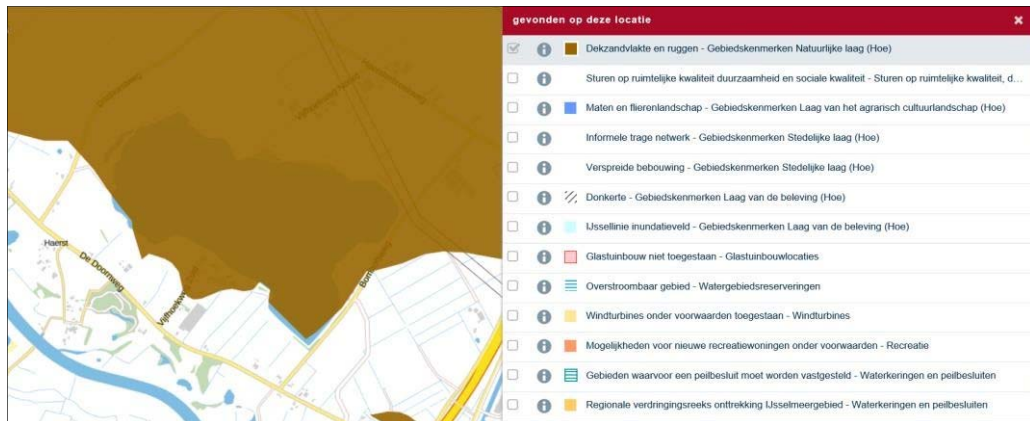
Handreiking Kwaliteitsimpuls Zonnevelden

Op grond van het Uitvoeringsmodel Omgevingsvisie Overijssel kan worden bepaald of een initiatief mogelijk is, waar het past en hoe het uitgevoerd kan worden. Dit is ook van toepassing op initiatieven voor zonnevelden. “Voordat nagedacht wordt over de ruimtelijke inpassing van een zonneveld (de hoe vraag), zal altijd eerst onderbouwd moeten worden dat er vanuit de of-en/of de waar-vraag geen onoverkomelijke belemmeringen zijn. Zolang er niet aan de energiedoelen is voldaan, is de of-vraag positief te beantwoorden: er is immers sprake van een noodzaak. De waar-vraag levert in veel gevallen ook geen belemmeringen op: zonnevelden zijn op voorhand nergens uitgesloten. Het ligt echter niet voor de hand om zonnevelden te realiseren binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen EHS)”, aldus de provinciale handreiking.

Voor alle ruimtelijke ontwikkelingen in de Groene Omgeving (buitengebied) geldt dat een goede ruimtelijke inpassing verplicht is. In het kort komt het er op neer, dat bij ontwerp en realisatie de aanwijzingen uit de Catalogus Gebiedskenmerken worden opgevolgd. Deze catalogus geeft de volgende typering van het projectgebied:

- Natuurlijke laag: Dekzandvlakte en ruggen
- Laag van het agrarisch cultuurlandschap: Maten- en flierenlandschap
- Stedelijke laag: verspreide bebouwing + informele en trage netwerk
- Laag van de beleving: Donkerte + IJssellinie inundatieveld

Dit is op de onderstaande afbeeldingen weergegeven.

Figuur 12. Fragment Natuurlijke laag Omgevingsverordening Overijssel.

Figuur 13. Fragment Laag van het agrarisch cultuurlandschap Omgevingsverordening Overijssel.

Figuur 14. Fragment Stedelijke laag Omgevingsverordening Overijssel.

Figuur 15. Fragment Laag van de beleving Omgevingsverordening Overijssel.

In de tekst hierna wordt ingegaan op de uitgangspunten die er per laag zijn geformuleerd.

Natuurlijke laag: Dekzandvlakte en ruggen

Dekzandvlakten en ruggen krijgen een beschermende bestemmingsregeling, gericht op instandhouding van de hoofdlijnen het huidige reliëf. Als ontwikkelingen plaats vinden, dan dragen deze bij aan het beter zichtbaar en beleefbaar maken van de hoogteverschillen en het watersysteem. Bij ontwikkelingen is de (strekkings)richting van het landschap, gevormd door de afwisseling van beekdalen en ruggen, het uitgangspunt.

Laag van het agrarisch cultuurlandschap: Maten- en flierenlandschap

Als ontwikkelingen plaats vinden in of nabij het Maten en Flierenlandschap, dan dragen deze bij aan versterking van het historische lineaire landschap met open 'kamers' en coulissen, aan accentuering van de overgang naar hogere gronden, de toegankelijkheid, de beleefbaarheid en het vasthouden van water. Inrichting van nog gave delen richt zich op het behouden van de cultuurhistorische waarden. Het oorspronkelijke landschap is vanwege de komst van de zandwinplas ter plaatse veranderd. De zandwinplas ligt zoveel mogelijk open in het landschap, zodat de authentieke landschapslijnen nog kunnen worden beleefd. De realisatie van het drijvend zonneveld brengt hierin geen wijziging aan.

Stedelijke laag: verspreide bebouwing + informele en trage netwerk

Als ontwikkelingen plaats vinden op erven, dan dragen deze bij aan behoud en versterking van de kenmerkende erfstructuur en volumematen, blijft er een duidelijk onderscheid voorkant-achterkant en vindt koppeling van het erf aan landschap plaats. Toegankelijkheid wordt erdoor verbeterd.

Laag van de beleving: Donkerte + IJssellinie inundatieveld

In de donkere gebieden alleen minimaal noodzakelijke toepassing van kunstlicht. Dit vereist het selectief inzetten en 'richten' van kunstlicht. Veel aandacht voor vermijden van onnodig kunstlicht bij ontwikkelingen in het buitengebied. Het inundatieveld IJssellinie maakt als verdedigingswerk deel uit van het rivierenlandschap. Het wordt als cultuurhistorische waarde beschermd.

Voor het overige wordt de locatie aangemerkt met:

- Glastuinbouw niet toegestaan – Glastuinbouwlocaties;
- Overstroombaar gebied – Watergebiedsreserveringen;
- Windturbines onder voorwaarden toegestaan – Windturbines;
- Mogelijkheden voor nieuwe recreatiewoningen onder voorwaarden – Recreatie;
- Gebieden waarvoor een peilbesluit moet worden vastgesteld – Waterkeringen en peilbesluiten;

- Regionale verdringingsreeks onttrekking IJsselmeergebied – Waterkeringen en peilbesluiten.

In de paragraaf water wordt ingegaan op het overstroombaar gebied. De overige zaken hebben verder geen directe relatie met het project.

Conclusie lagen

Het project heeft geen effect op het reliëf van de locatie. Het zonneveld wordt gerealiseerd op drijvende modules en is niet gevoelig voor hogere (grond)waterstanden. Het project heeft ook geen extra ruimtebeslag. De huidige gebruiksfunctie voor zandwinning blijft gehandhaafd. Daarmee is volledig sprake van meervoudig ruimtegebruik. Bij het project is geen verlichting voorzien. Daarmee heeft het geen invloed op de beleving van donkerte. Het project is inpasbaar binnen de gebiedskenmerken voor deze locatie.

De provincie verwacht dat op lange termijn veldopstellingen van zonnepanelen in de Groene Omgeving (buitengebied) niet meer nodig zijn, omdat innovatie en prijsdaling ertoe zullen leiden dat zonnepanelen kunnen worden verwerkt in gevelbekleding, beglazing en andere producten. Gronden die worden ingezet voor een zonnepark mogen niet blijvend onttrokken worden aan de oorspronkelijke, vaak agrarische, bestemming. Dit betekent dat de aanleg van zonnevelden in het buitengebied alleen is toegestaan als tijdelijk (mede)gebruik, met een maximale termijn van 25 jaar. Dit is langer dan gebruikelijk. De provincie doet dit omdat er, om een sluitende businesscase te krijgen voor een zonneveld, zicht moet zijn op een exploitatietermijn van minimaal 15 jaar. De provincie adviseert om zonnevelden te realiseren via een omgevingsvergunning. Daarmee kan voor een bepaalde termijn toestemming worden verleend om - in afwijking van de geldende bestemming – zelfstandige veld- opstellingen met zonnepanelen te ontwikkelen. De bestemming blijft ondertussen gehandhaafd, zodat duidelijk is wat is toegestaan als het zonneveld is opgeruimd.

De Kwaliteitsimpuls zonnevelden vraagt, als verbijzondering van de Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving (KGO), aandacht voor een goede ruimtelijke inpassing op drie schaalniveaus; het omringende landschap, de directe omgeving en het zonneveld zelf.

Schaalniveau 1: het omringende landschap

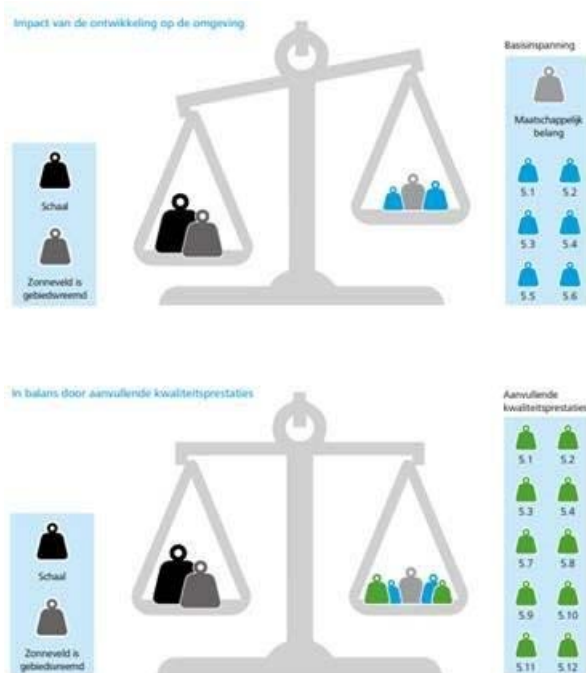
Op het landschapsniveau is het vooral relevant om de omvang van een zonneveld af te stemmen op de maat en schaal van het landschap. Dit is afhankelijk van de aard van het omringende landschap. Om te kunnen beoordelen of een zonneveld al dan niet past in het landschap wordt uitgegaan van de gebiedskenmerken, zoals bovenstaand reeds besproken. Hieruit blijkt dat het zonneveld is in te passen binnen het landschap.

Schaalniveau 2: de directe omgeving

Op het niveau van de directe omgeving wordt duidelijk hoe het zonneveld zich in de aanwezige ruimtelijke structuur voegt. Vooral de rand (hek, haag of sloot) van het zonneveld is cruciaal. De aansluiting op een open landbouwperceel vraagt om een andere benadering dan de overgang naar een woonbuurt. In alle gevallen gaat het om het vinden van een invulling die meerwaarde voor die plek oplevert. Het drijvend zonnepark wordt gerealiseerd op en blijft binnen de contouren van de zandwinplas. De pontons met zonnepanelen komen in basis vrij op het water te liggen. Hiermee wordt aangesloten op de open ligging in het landschap van de zandwinplas.

Schaalniveau 3: het zonnepark zelf

Voor het zonneveld zelf zijn eventuele hekwerken, de hoogte en oriëntatie van de panelen, maar ook de ordening en vormgeving van de constructies, transformatorgebouwtjes en verdeelstations relevant. Een projectbeschrijving is gegeven in paragraaf 2.2. Hierin komen deze aspecten aan bod.

Figuur 16. Balansgedachte impact/kwaliteitsprestaties zonnevelden

De Kwaliteitsimpuls zonnevelden draait om het in balans brengen van enerzijds de impact van het zonneveld op het landschap en de ecologie en anderzijds de maatregelen die getroffen worden om de impact te beperken. Hoe groter de impact op de omgeving, hoe meer er gecompenseerd moet worden met een extra investering in de ruimtelijke kwaliteit. Dit is bovenop de basisinspanning die altijd geleverd moet worden om een ontwikkeling in te passen in zijn omgeving. Voor zonnevelden wordt hiernaast ook nadrukkelijk meegewogen of er sprake is van maatschappelijke meerwaarde. Dit wordt gedaan omdat zonnevelden alleen worden toestaan als tijdelijk (mede)gebruik en omdat de zonnevelden bijdragen aan de grote maatschappelijke opgave, de energietransitie.

Het kan dus zijn dat naast de 'basisinspanning' er aanvullende kwaliteits- prestaties nodig zijn. Voor het bepalen van de mate van aanvullende kwaliteitsprestaties gelden drie variabelen:

1. Is de ontwikkeling 'gebiedseigen' of 'gebiedsvreemd'?
2. Wat is de schaal van de ontwikkeling en de impact op de omgeving?
3. Dient het initiatief een eigen belang, of ook maatschappelijke belangen?

In verhouding tot de grootschalige actieve zandwinning, is de schaal van de ontwikkeling beperkt. Ook de impact van de zonnepanelen op de omgeving is beperkt, aangezien de panelen een beperkte hoogte hebben (max. 1,0 m) en lager liggen dan het omliggende maaiveldniveau. Verder levert de ontwikkeling van een drijvend zonnepark een belangrijke bijdrage aan de energietransitie, waarmee een groot maatschappelijk belang wordt gediend. Een drijvend zonnepark betreft echter wel een gebiedsvreemde ontwikkeling. Doordat sprake is van gebiedsvreemde functie, is een beperkte aanvullende kwaliteitsprestatie bovenop de basisinspanning nodig om de ruimtelijke kwaliteit in balans te brengen. Hier is invulling aan gegeven door aansluiting te zoeken bij de ontwerpprincipes uit de 'Handreiking Kwaliteitsimpuls Zonnevelden'. Hieronder is omschreven welke aanvullende kwaliteitsprestaties worden geleverd en is aangegeven op welk ontwerpprincipe dit is gebaseerd.

- *Maak randen met kwaliteit (5.3.2) en Bijdragen aan natuur en Biodiversiteit (5.9.1):* Aan de randen van de zandwinplas worden geen zonnepanelen geplaatst, dit betreffen de ecologisch meest waardevolle gebieden. Verder worden onder het drijvende zonnepark 10 biohutten aangebracht. Deze biohutten bieden mogelijkheden voor de

aangroei van fyto-benthos (vastzittende algen), niet wortelende waterplanten en macrofaunasoorten zoals zoetwatermosselen. Onder deze omstandigheden kunnen zoöplankton en jonge vis schuilplaatsen vinden. Daarnaast worden tussen de modules (zie paragraaf 2.2) lichtstraten toegepast van circa 5 tot 10 meter breed;

- *Bijdragen aan een duurzame energiehuishouding (5.7.1) en Overijssels 'noaberschap' en participatie (5.12.1):* Er wordt bij voldoende vraag de mogelijkheid voor obligatieleningen geboden. Op die manier kunnen omwonenden zelf investeren in het zonnepark. Daarnaast krijgen direct omwonenden de mogelijkheid om zonnepanelen te kopen voor hun eigen woning tegen de inkoop prijs van GroenLeven.
- *Beter benutten van ruimte, bestaande bebouwing en infrastructuur (5.8.1.):* De grootste aanvullende kwaliteitsprestatie ligt in het feit dat de zonnepanelen op drijvende pontons worden aangelegd. Dit vraagt om een veel grotere investering dan de aanleg van zonnepanelen op land. Doordat deze pontons kunnen worden losgekoppeld en verplaatsbaar zijn, kan de huidige zandwinning in het gebied ook na plaatsing van de zonnepanelen worden voortgezet. Op deze manier is sprake van meervoudig ruimtegebruik. Verder wordt de elektriciteit dicht bij de afnemer gerealiseerd. Hierdoor kan Dekker Grondstoffen namelijk een groot deel van haar diesel-aangedreven materieel vervangen door elektrisch materieel. Dit leidt niet alleen tot CO₂-reductie, maar lokaal ook tot verbeteringen ten aanzien van geluid en luchtkwaliteit.
- *Sluiten van kringlopen, ofwel: toegroeien naar een circulaire economie (5.11.1):* Bij de aanleg wordt in het materiaalgebruik rekening gehouden met de effecten op het milieu. Materiaal dat moeilijk te recycleren is (piepschuim voor de drijvers) of kan uitloggen wordt niet toegepast.

Door te investeren in bovenstaande aanvullende kwaliteitsprestaties wordt een balans bereikt tussen impact en ruimtelijke kwaliteit. De aanvullende kwaliteitsprestaties worden geleverd bij de realisatie van het drijvende zonnepark. Daarnaast liggen er ook mogelijkheden voor aanvullende kwaliteitsprestaties door versterking van de recreatieve kwaliteit (5.1.2.). Uit overleg met de omwonenden is echter gebleken dat zij dit niet wenselijk vinden. Er zijn daarom geen aanvullende kwaliteitsprestaties voorzien die betrekking hebben op de versterking van de recreatieve kwaliteit.

Contouren Programma Nieuwe Energie Overijssel 2017 - 2023

In 2016 is de provincie Overijssel samen met kernpartners van start gegaan met de ontwikkeling van het Programma Nieuwe Energie Overijssel. Dit programma heeft als doel om in 2023 20% hernieuwbare energie te realiseren en besparings- en efficiëncymaatregelen in verschillende sectoren te stimuleren. Het tussenresultaat bestaat uit vijf thematische contouren (hernieuwbare energie, gebouwde omgeving, industrie en bedrijven, duurzame mobiliteit, lokale initiatieven) met daarin een eerste inventarisatie van ideeën en projecten. Met betrekking tot zonne-energie is de doelstelling 2-3 petajoule (PJ) in 2023. Dit is ongeveer 1.000 hectare aan panelen (ofwel minder dan 1% van het oppervlak van Overijssel). Als indicatieve verdeling is 40% op daken aangehouden en 60% in veldopstellingen. De doelstelling van 600 hectare aan veldopstellingen in 2023 lijkt realiseerbaar met een 100-200 hectare momenteel in de pijplijn, maar de eerste projecten moeten nog wel gerealiseerd worden. Van groot belang is het verkrijgen van een breed gedragen maatschappelijk en politiek draagvlak. Daarnaast is het tijdig betrekken van stakeholders en een transparante communicatie van belang om vertragingen te voorkomen, aldus de provincie.

Conclusie

Uit het voorgaande blijkt dat de realisering van het zonnepark binnen het projectgebied past binnen de provinciale doelstellingen om in 2023 20% hernieuwbare energie te realiseren, waarvan 2-3 PJ zonne-energie.

3.3. Gemeentelijk beleid

Structuurplan Zwolle 2020

Het structuurplan dat op 16 juni 2008 door de raad is vastgesteld geeft de gemeentelijke visie op de gewenste sociale, economische en ruimtelijke structuur in 2020 weer. Het Structuurplan verwoordt niet alleen een kwantitatieve opgave, maar heel nadrukkelijk ook een kwalitatieve

opgave. De visie wordt uiteengegafeld in programma's voor de verschillende beleidsterreinen. De globale visies op de toekomstige sociale, economische en ruimtelijke structuur zijn uitgewerkt tot de kern van het structuurplan: de plankaart met een beschrijving in hoofdlijnen van de meest gewenste ontwikkelingen voor de komende vijftien jaar. De plankaart geeft zo een integraal beeld van de beoogde functies van stad en ommeland tot 2020.

De Bomhofspas wordt op de Structuurplankaart als belangrijke GroenBlauwe drager: 'water' (rivier, waterloop of waterplas) aangeduid binnen een als 'agrarisch landschap' aangeduid gebied. Het agrarisch landschap wordt omschreven als het deel van het buitengebied waar de marktgerichte landbouw de hoofdrol speelt.

Het plan leidt niet tot wijzigingen in dit agrarische landschap, daar de zonnepanelen op de waterplas worden gerealiseerd. Tevens blijft het water op de locatie ongewijzigd aanwezig. Het plan is in overeenstemming met het gemeentelijke structuurplan.

Landschapsontwikkelingsplan 2010

Het Landschapsontwikkelingsplan 2010 (Deel 1 landschapsontwikkelingsvisie) van de gemeenten Zwolle, Zwartewaterland en Kampen geeft aan (Landschapstypenkaart) dat de Bomhofspas zich heeft ontwikkeld op de grens van twee landschapstypen: enerzijds de "Rivier-, zeedijken en occupatiezones aan de dijkvoet" en anderzijds de "Laagveenontginning van Haersterbroek". Beide landschapstypen hebben een eigen gebiedsperspectief (Gebiedsperspectievenkaart) respectievelijk "Leefbaar bovenland" en "Broeden en weiden".

In het gebiedsperspectief "Leefbaar bovenland" richt de visie zich op instandhouding en het toegankelijk maken en versterken van de cultuurhistorische identiteit van de oude kernen, rivierduinen, oeverwallen, stroomruggen, kronkelende dijken, kolken en verkavelingspatronen. Kenmerkende cultuurhistorische en landschapselementen met gebiedskenmerkende soorten worden hersteld en versterkt. Als gevolg van het herstel van landschapselementen zoals meidoornhagen, knotwilgen, hakhout, hoogstamboomgaarden, takkenrillen, poelen, bloeiende en besdragende struiken en extensief en gericht beheer wordt de natuurrijkdom versterkt. In het gebiedsperspectief "Broeden en weiden" wordt ingezet op versterken van de openheid en het kavelpatroon. De natuur is gericht op weidevogelbeheer en vegetatierijkdom van natte graslanden en sloten en de aanleg van kleine landschapselementen als lage struwelen ten behoeve van kleine zoogdieren als muizen en marterachtigen.

Over de Bomhofspas wordt opgemerkt:

"De Bomhofspas als grote nieuwe ingreep wordt bij voorkeur zoveel mogelijk open in het landschap gelegd, zodat de authentieke landschapsbelijning beleefd kan worden".

De realisatie van het drijvend zonnepark leidt niet tot wijziging in de omvang of ligging van de zandwinplas. De authentieke landschapsbelijning blijft ongewijzigd in het landschap zichtbaar. Het plan is daarmee in overeenstemming met het gemeentelijke Landschapsontwikkelingsplan 2010

Omgevingsvisie deel 1

In november 2017 heeft de gemeenteraad de omgevingsvisie Mijn Zwolle van morgen deel 1 vastgesteld. De Omgevingsvisie voor Zwolle geeft richting aan hoe de stad zich kan ontwikkelen tussen nu en 2030. Het is een toekomstvisie voor de gemeente met strategische keuzes voor de fysieke leefomgeving voor de lange termijn. Die fysieke leefomgeving bestaat onder meer uit de thema's cultureel erfgoed, energie-infrastructuur, landbouw, landschap, ruimtelijke ordening, gezondheid, milieu, natuur en water. Dit eerste deel bevat de leidende kernopgaven en ambities voor Zwolle 2030. De complete omgevingsvisie wordt uiteindelijk het afwegingskader voor de verschillende ruimtelijke ontwikkelingen in de stad.

Om Zwolle toekomstproof te maken, worden alle trends en ontwikkelingen in samenhang met elkaar bekeken. Alles wat verandert, beïnvloedt de stad namelijk op vele fronten. Zwolle kent twee belangrijke pijlers: de fysieke stad en het menselijk kapitaal. Deze twee pijlers staan de komende jaren voor een aantal uitdagingen waaronder de groei van de stad en de

klimaatveranderingen. De Zwolse topambities moeten antwoord geven op deze uitdagingen.

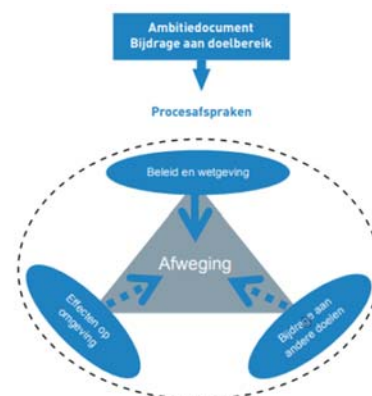
In dit eerste deel zijn de volgende Zwolse topambities opgenomen:

- Zwolle versterkt en benut het menselijk kapitaal van de stad;
- Zwolle behoudt en versterkt haar ruimtelijke, cultuurhistorische en landschappelijke kwaliteiten;
- Zwolle versterkt haar stedelijkheid, wordt nationaal en internationaal aantrekkelijker en bestendigt zo haar (economische) toppositie als regio;
- Zwolle is in 2050 klimaatbestendig en energieneutraal;
- Zwolle nodigt uit om samen te werken aan vitale, solidaire, gezonde en duurzame stadsdelen.

De gemeente spreekt uit uiterlijk in 2050 klimaatbestendig en energieneutraal te willen zijn. Hierbij hoort de doelstelling dat Zwolle in 2025 25% van de CO₂-uitstoot gereduceerd heeft (ten opzichte van 1990) en 25% duurzame energie opwekt. Die hernieuwbare en duurzame energie is in 2025 voor iedereen toegankelijk en betaalbaar. Dit conform het ambitiedocument 'Zwolle geeft je energie!'.

Zwolse Energiegids

Naast eerder genoemde gemeentelijke beleidsdocumenten heeft de gemeente Zwolle specifiek voor grootschalige opwekking van energie die middels een omgevingsvergunning of bestemmingsplanprocedure doorlopen moet worden een energiegids opgesteld. In de energiegids wordt nauwkeurig beschreven of, en op welke manier grootschalige energie-opwek projecten in de gemeente Zwolle behandeld en omarmd worden.

De Zwolse energiegids vormt in grote lijnen een voortzetting van het provinciaal beleid voor zonneparken. Specifiek wordt in hoofdstuk 3 en 4 aandacht gevraagd voor lokale afwegingen en inpassingsmethoden voor het zonnepark. In hoofdstuk 3, impact op de omgeving, wordt voor zonneparken ingegaan op drie extra punten, als aanvulling op nationaal, provinciaal en gemeentelijk beleid. Deze punten zijn:

- Meekoppeling – meekoppeling van andere lokale functies en activiteiten;
- Landschappelijke en stedelijke inpassing – LOP en locatiespecifieke kenmerken die bepalend zijn voor de landschappelijke inpassing;
- Opwekking zonne-energie zowel op dak- als maaiveldniveau – gefundeerde afweging zon-op-dak met zon-op-grond.

Lokale afwegingen en bijdrage aan andere doelen vormen leidende principes bij de ontwikkeling van een grootschalig zonnepark-project en zijn vervolgens uitgewerkt in hoofdstuk 4 van de gids. Het invullen van sociale en economische doelen, waarbij de lokale omwonenden en inwoners van Zwolle kunnen participeren en profiteren van de opwek van duurzame energie in hun leefomgeving, is een zaak waar projectontwikkelaars zich in toenemende mate mee moeten bezighouden. Bij financiële participatie kan bijvoorbeeld gedacht worden aan Social Return On Investment, ofwel het inzetten en versterken van de lokale arbeidsmarkt. Maar ook een bijdrage aan de lokale economie, in de vorm van lokaal mede-eigenaarschap, financiële deelneming (via aandelen of obligaties), het opzetten van een lokaal fonds en bijvoorbeeld een omwonendenregeling binnen een vaste straal van het project behoren daarbij tot de mogelijkheden. Als laatste kan hierbij ook aan circulair materiaalgebruik gedacht worden, zoals de ontmanteling van projectgebied en verwerking van de gebruikte materialen door de initiatiefnemer.

De concrete invullingsprocedure van de hierboven beschreven participatieopties wordt vervolgens eveneens besproken in de Zwolse Energiegids. Hierbij wordt vooral bedoeld op de non-juridische, informele betrokkenheid van omwonenden en lokale inwoners van het project.

In het hoofdstuk procesafspraken wordt daarom van de volgende punten gesproken:

- Vroegtijdig, adequaat en doeltreffend overleg met natuur- en milieuorganisaties, (NMO's) en omwonenden (gedurende beginfase);
- Rekening houden met de reacties die hieruit voortkomen;
- Informatievoorziening op het gebied van: locatie, installaties, vermogen, hoogte, omvang en opstelling, in geval van schade ook over eventuele vergoedingen;
- De gemeente informeert NMO's en omwonenden over vigerend beleid, wettelijke kaders van toepassing, besluitvormingstraject en afspraken met initiatiefnemer;
- In overleg met gemeente draagt initiatiefnemer zorg voor regelmatige informatievoorziening gedurende projectontwikkeling; vragen worden adequaat beantwoord;
- NMO's en omwonenden zijn zelf verantwoordelijk voor het tot zich nemen van verstrekte informatie over het projectverloop en ontwikkeling;
- Initiatiefnemer en gemeente wijzen elk een contactpersoon aan waar NMO's en omwonenden terecht kunnen met vragen en suggesties.

Met het oog op procesparticipatie is een communicatieplan opgesteld en aan de gemeente voorgelegd (zie bijlage 1). Het geeft inzicht in de manier waarop GroenLeven de belanghebbenden in haar projectplan en procesontwikkeling betreft, en betrokken houdt. De gemeente is op haar beurt verantwoordelijk voor de formele communicatie naar de inwoners en omwonenden via het ruimtelijke procedureproces.

Toetsing van de ontwikkelingen

De voorliggende ruimtelijke onderbouwing is het resultaat van het doorlopen proces met omwonenden en betrokkenen. Ten aanzien van de concrete inhoud hiervan wordt verwezen naar hoofdstuk 5.

De bijdrage van het plan aan andere doelen (zoals opgenomen in hoofdstuk 4 van de Zwolse Energiegids) komt overeen met de aanvullende kwaliteitsprestaties die worden geleverd in het kader van de 'kwaliteitsimpuls zonnevelden' (zie paragraaf 3.2). Deze bestaan uit:

- *Maak randen met kwaliteit en Bijdragen aan natuur en Biodiversiteit* Aan de randen van de zandwinplas worden geen zonnepanelen geplaatst, dit betreffen de ecologisch meest waardevolle gebieden. Verder worden onder het drijvende zonnepark 10 biohutten aangebracht. Deze biohutten bieden mogelijkheden voor de aangroei van fyto-benthos (vastzittende algen), niet wortelende waterplanten en macrofaunasoorten zoals zoetwatermosselen. Onder deze omstandigheden kunnen zoöplankton en jonge vis schuilplaatsen vinden. Daarnaast worden tussen de modules lichtstraten toegepast van circa 5 tot 10 meter breed;
- *Bijdragen aan een duurzame energiehuishouding en Overijssels 'noaberschap' en participatie:* Er wordt bij voldoende vraag de mogelijkheid voor obligatieleningen geboden. Op die manier kunnen omwonenden zelf investeren in het zonnepark. Daarnaast krijgen direct omwonenden de mogelijkheid om zonnepanelen te kopen voor hun eigen woning tegen de inkoopprijs van GroenLeven.
- *Beter benutten van ruimte, bestaande bebouwing en infrastructuur:* De grootste aanvullende kwaliteitsprestatie ligt in het feit dat de zonnepanelen op drijvende pontons worden aangelegd. Dit vraagt om een veel grotere investering dan de aanleg van zonnepanelen op land. Doordat deze pontons kunnen worden losgekoppeld en verplaatsbaar zijn, kan de huidige zandwinning in het gebied ook na plaatsing van de zonnepanelen worden voortgezet. Op deze manier is sprake van meervoudig ruimtegebruik. Verder wordt de elektriciteit dicht bij de afnemer gerealiseerd. Hierdoor kan Dekker Grondstoffen namelijk een groot deel van haar diesel-aangedreven materieel vervangen door elektrisch materieel. Dit leidt niet alleen tot CO₂-reductie, maar lokaal ook tot verbeteringen ten aanzien van geluid en luchtkwaliteit.
- *Sluiten van kringlopen, ofwel: toegroeien naar een circulaire economie:* Bij de aanleg wordt in het materiaalgebruik rekening gehouden met de effecten op het milieu. Materiaal dat moeilijk te recyclen is (piepschuim voor de drijvers) of kan uitlogen (verzinkt metaal) wordt niet toegepast.

Conclusie

De ontwikkeling van het zonnepark op de beoogde locatie is niet in strijd met de beleidskaders van de gemeente Zwolle en bij de voorbereiding en uitwerking is volgens de uitgangspunten van de Zwolse energiegids gewerkt. Het drijvende zonnepark op de Bomhofsplas is een optimaal voorbeeld van meekoppeling, zoals ook in de energiegids genoemd (zonne-energie, zandwinning en natuurdoeleinden).

4. Omgevingsaspecten

In dit hoofdstuk zijn de effecten van de ontwikkeling van een drijvend zonnepark op omgevings- en milieuaspecten beschouwd. Zoals eerder toegelicht staan de plannen voor de verondieping van de zandwinplas los van de ontwikkeling van een drijvend zonnepark. Hiervoor worden afzonderlijke procedures doorlopen en de effecten hiervan zijn daarom hier niet beschouwd.

4.1. Milieuzonering

In het kader van een goede ruimtelijke ordening is ruimtelijke afstemming tussen bedrijfsactiviteiten, voorzieningen en gevoelige functies (woningen) noodzakelijk.

De voorgenomen nevenfunctie van de zandwinplas als zonnepark levert geen hinder of gevaar op voor omliggende gevoelige functies. Wel wordt een inkoopstation geplaatst en worden in de drijvende modules transformatoren en omvormers geplaatst. In de VNG-uitgave 'Bedrijven en milieuzonering' valt dit onder de activiteit 'elektriciteitsdistributie-bedrijven met transformatorvermogen tussen de 10 en 100 MVA'. De grootste richtafstand is die van geluid en bedraagt 50 meter. Voor de omvormers is de vergelijking gemaakt met de activiteit 'elektriciteitsdistributie-bedrijven met transformatorvermogen tot 10 MVA'. Voor deze activiteit is in de richtafstanden tabel voor het aspect geluid 30 meter. In het voorliggende plan ligt de dichtstbijzijnde woning op een grotere afstand. Hiermee wordt voldaan aan de richtafstanden.

Geconcludeerd wordt dat het aspect bedrijven en milieuzonering de ontwikkeling niet in de weg staat.

4.2. Reflectie enduisternis

Zonnepanelen worden vaak in verband gebracht met reflectie van licht. Moderne zonnepanelen hebben echter niet veel reflecties om de eenvoudige reden dat licht dat gereflecteerd wordt niet effectief is voor het opwekken van elektriciteit. Het percentage reflecties gaat om 3 à 5% bij een normale lichtinval¹. De reflecties (voor zover nog aanwezig) hangen daarbij af van de locatie (stand en hoogte spiegelend vlak) en de stand van de zon (de tijd en de tijd van het jaar). De hoek van de invallende lichtstraal bepaalt de hoek van de uitvallende lichtstraal. Hoe steiler de helling van de panelen, hoe groter de kans op hinder. Wanneer de panelen vrij vlak (35 graden of minder) worden opgesteld, gaat de reflectie omhoog. Dan is er voor de omgeving geen hinder door reflectie. Logischerwijs is achter de zonnepanelen (noordzijde) ook geen sprake van een spiegelend effect. De zonnepanelen op deze locatie zijn worden gerealiseerd in een hellingshoek van 10 tot 15 graden. Hinder door reflectie is bij de gekozen opstelling daarom niet te verwachten.

Met betrekking tot duisternis kan worden opgemerkt dat het project geen lichtuitstraling zal hebben. Er is op het terrein geen sprake van verlichting.

4.3. Geluid

Vanwege de lage geluidproductie van de transformatoren en de grote afstand tot omliggende woonbebouwing leidt het plan niet tot geluidshinder voor de omgeving. Op voorhand kan daarom worden geconstateerd dat een drijvend zonnepark geen relevante geluidbelasting veroorzaakt. Specifiek geluidsonderzoek is dan ook niet aan de orde.

Een zonnepark is geen geluidgevoelig object, waardoor onderzoek in het kader van de Wet geluidhinder ook achterwege kan blijven. Het plan is wat betreft geluidshinder uitvoerbaar.

4.4. Water

Op grond van artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening dient in de toelichting op ruimtelijke plannen een waterparagraaf te worden opgenomen. Deze waterparagraaf doet verslag van de wijze waarop rekening is gehouden met de gevolgen van het plan voor de waterhuishoudkundige situatie, dat wil zeggen voor het grondwater en het oppervlaktewater.

¹ http://www.recgroup.com/sites/default/files/documents/reflectivity_and_iam.pdf

Het is de schriftelijke weerslag van de zogenaamde watertoets: 'het hele proces van vroegtijdig informeren, adviseren (door de waterbeheerder), afwegen en beoordelen van waterhuishoudkundige aspecten in ruimtelijke plannen en besluiten'. Het plangebied valt binnen het beheergebied van het Waterschap Drents Overijsselse Delta.

De initiatiefnemer heeft het Waterschap Drents Overijsselse Delta geïnformeerd over het plan door gebruik te maken van de digitale watertoets. De beantwoording van de vragen heeft er toe geleid dat de korte procedure van de watertoets is toegepast. De bestemming en de grootte van het plan hebben een geringe invloed op de waterhuishouding in ruimtelijke zin. Wel heeft het waterschap per email aangegeven dat in kader van de zorgplicht de initiatiefnemer verplicht is aan te tonen dat de activiteit (o.a. aanleg, te gebruiken materialen en onderhoud) niet leidt tot verslechtering van de waterkwaliteit. Dit is voor het drijvende zonnepark het geval aangezien de panelen en de constructie worden uitgevoerd van niet-uitloogbare materialen zodat de waterkwaliteit als gevolg van het plan niet verslechterd.

4.5. Bodem

Bodemvervuiling kan een rol spelen bij de totstandkoming van nieuwe ontwikkelingen. De tijd dat elke vervuiling moest worden aangepakt, ligt achter ons. Belangrijkste criterium hierbij is of de vervuiling zodanig is dat er sprake is van risico's voor gezondheid of milieu. In de praktijk blijken er vrijwel nooit risico's te zijn voor de gezondheid van mensen. Milieurisico's (verspreiding en ecologie) komen wel voor, maar meestal gaat het erom dat eventuele vervuilingen afstemming vereisen met bepaalde ontwikkelingen.

Op dit moment is er sprake van een omslag van saneren naar beheren en behoeven alleen de zogeheten 'ernstige vervuilingen' in meer of mindere mate aangepakt te worden. De maatregelen worden daarbij afgestemd op de functie. Het nationale bodembeleid is geregeld in de Wet bodembescherming (Wbb). Het doel van de Wbb is om te voorkomen dat nieuwe gevallen van bodemverontreinigingen ontstaan. Voor bestaande bodemverontreinigingen is aangegeven in welke situaties (omvang en ernst van verontreiniging) en op welke termijn sanering moet plaatsvinden. Hierbij dient de bodemkwaliteit tenminste geschikt te worden gemaakt voor de functie die erop voorzien is, waarbij verspreiding van verontreiniging zoveel mogelijk wordt voorkomen. Het beleid gaat uit van het principe dat de bodem geschikt dient te zijn voor de beoogde functie. De gewenste functie bepaalt als het ware de gewenste bodemkwaliteit.

Het zonnepark wordt gevormd door drijvende bouwwerken, waar geen personen verblijven. Er zijn geen grootschalige bodemingrepen aan de orde, waardoor grond moet worden afgevoerd of iets dergelijks. Ook wordt de waterbodem ter plaatse niet geroerd als gevolg van het plan. De kwaliteit van de (water)bodem staat daardoor de uitvoerbaarheid van de omgevingsvergunning niet in de weg.

4.6. Archeologie en Cultuurhistorie

ARCHEOLOGIE

Door ondertekening van het verdrag van Malta (1992) heeft Nederland zich verplicht om bij ruimtelijke planvorming nadrukkelijk rekening te houden met het niet zichtbare deel van het cultuurhistorisch erfgoed, te weten de archeologische waarden. In de Erfgoedwet is geregeld hoe met archeologische vindplaatsen en zichtbare monumenten moet worden omgegaan. Het streven is om deze belangen tijdig bij de planvorming te betrekken.

Ter plaatse van de zandwinplas vinden geen grondroerende werkzaamheden plaats, omdat sprake is van een drijvend zonnepark. Een kabel voor het plan zal worden geplaatst in de kabeltracés langs de wegbermen. Archeologische waarden vormen geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van onderhavig plan.

CULTUURHISTORIE

Cultuurhistorie gaat over de geschiedenis van de gebouwde omgeving, de landschappen, tradities en de verhalen die erbij horen. Sinds 1 januari 2012 is de gemeente wettelijk verplicht om cultuurhistorische belangen mee te wegen in ruimtelijke vraagstukken. De ontwikkeling van

het zonnepark is onderdeel van de menselijke ontwikkeling van de locatie die is ingezet door de realisatie van de zandwinplas. Het zonnepark mag vanuit een cultuurhistorische optiek daarin passend worden geacht.

4.7. Ecologie

Om de uitvoerbaarheid van het project te toetsen, is een inventarisatie van natuurwaarden uitgevoerd door Royal Haskoning/DHV en aanvullend is een natuurtoets uitgevoerd (zie bijlage 3). Hieronder zijn de bevindingen van de inventarisatie en het uitgevoerde onderzoek weergegeven.

De Bomhofspas is een circa 35 meter diepe, voedselarme zandwinplas met een zandige bodem. De plas is geïsoleerd en kent dus geen nutriëntenaanvoer vanuit oppervlaktewater uit de omgeving. In de huidige situatie wordt de ontwikkeling van natuurwaarden van de plas beperkt door de zandwinning. De aanwezige vissoortendiversiteit is laag. Tijdens een veldbezoek in juni 2017 is weinig vis aangetroffen: enkele baarzen, brasems en marmergrondels. Daarnaast is waarschijnlijk brasem, snoek en snoekbaars aanwezig. In en op de voedselarme bodem groeien wel veel soorten macrofauna. Water- en oevervegetatie is, waarschijnlijk mede vanwege de door zandwinning veroorzaakte vertroebeling nauwelijks aanwezig. Watervogels komen wel voor op de plas, bijvoorbeeld om te rusten op het water (zoals smienten en ganzen) of te foerageren op vis (zoals fuut en grote zaagbek). Bij de eindafwerking is aandacht voor natuurontwikkeling in de oostelijke plasoever, onder meer door aanleg van een ondiep watermilieu, plas-draszones en rietvelden. Dat zal leiden tot hogere natuurwaarden van de plas.

Nabij de Bomhofspas ligt het Natura 2000-gebied Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht (zie onderstaand kaartfragment).

Figuur 17. Fragment ligging projectgebied ten opzichte van Natura 2000.

Beschermde vogelsoorten in dit Natura 2000-gebied zijn roerdomp, porseleinhoen, kwartelkoning, zwarte stern en grote karekiet (broedvogels) en kleine zwaan, kolgans, smient, pijlstaart, slobbeend, meerkoet en grutto (niet-broedvogelsoorten). Van deze soorten worden smienten en kolganzen 's winters ook in grote aantallen op de Bomhofspas aangetroffen (Persoonlijke mededeling Lieuwe Dijkstra, stadsecoloog Zwolle). Deze soorten rusten op het water en foerageren op graslanden in de omgeving. Verder worden van bovenstaande soorten pijlstaart, slobbeend en meerkoet op de Bomhofspas aangetroffen (NDFF).

De mogelijke effecten van realisatie van een drijvend zonnepark op de Bomhofspas op de natuurwaarden in de huidige toestand betreffen ruimtebeslag en beperking van lichtinval.

Ruimtebeslag: Op de plas van 62 hectare komt een drijvend zonnepark van circa 20 hectare (Dekker, 2018). Dat betekent dat in eerste instantie 42 hectare open water overblijft voor bijvoorbeeld overwinterende watervogels. Naar verwachting is dat voldoende om de rustende watervogels te faciliteren, ook omdat het zonnepark (anders dan de zandwinning) niet zorgt voor verstoring (geen beweging, licht, geluid o.i.d.). Er is geen aanwijzing dat de plas essentieel is als rustplaats voor vogels die zijn aangewezen voor het Natura 2000-gebied Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht. In de omgeving van de plas zijn andere waterpartijen waarnaar watervogels eventueel tijdelijk (tijdens aanlegwerkzaamheden van het zonnepark) kunnen uitwijken. De omvang van de plas zal door voortgaande zandwinning nog toenemen met circa 8 hectare.

Beperking van lichtinval: de drijvende zonnepanelen zorgen voor beschaduwing van het water eronder. In een ondiep systeem of een systeem met een hoge productie kan dit leiden tot problemen, doordat algen en waterplanten niet meer kunnen groeien en het afsterven van plantaardig materiaal tot zuurstofloosheid kan leiden.

Deltares heeft een analysetool gemaakt om de effecten van een drijvend zonnepark op de waterkwaliteit te beoordelen (Deltares, 2018). Op basis van het model wordt verwacht dat de primaire productie (groei van algen) van een grote eutrofe plas pas afneemt bij een bedekking vanaf 50 procent. Bij dit project wordt circa 36 procent bedekt van een nutriëntenarme plas. Bovendien worden de productieve oeverzones niet bedekt met panelen. Er worden dus geen problemen verwacht, omdat het een diepe plas betreft waar in de diepe delen geen waterplanten op de bodem kunnen groeien, doordat het systeem voedselarm is en er weinig algen aanwezig zijn. Aangezien er geen grote veranderingen optreden in de onderste trofische niveaus (met name algen) zijn bottom up effecten als gevolg van de zonnepanelen evenmin te verwachten. Negatieve effecten op de visstand, bijvoorbeeld als gevolg van veranderde voedselomstandigheden, worden dan ook niet verwacht.

Toch is het niet gewenst geen lichtindringing in de waterkolom te hebben onder de gehele oppervlakte van het zonnepark. Hiervan is echter geen sprake, omdat tussen de modules van het zonnepark stroken water van 5 à 10 meter worden open gelaten. Daarnaast zorgt het in een schuine hoek plaatsen van de panelen op de drijvers ervoor dat er licht tussen de panelen door op het water kan vallen.

Kansen: De aanleg van een drijvend zonnepark biedt ook kansen voor natuurontwikkeling. Tussen en onder de drijvers zijn mogelijkheden voor de aangroei van fyto-benthos (vastzittende algen), niet wortelende waterplanten en macrofaunasoorten zoals zoetwatermosselen. Onder deze omstandigheden kunnen zoöplankton en jonge vis schuilplaatsen vinden. Om deze kansen optimaal te benutten worden onder het drijvende zonnepark biohutten aangebracht die aanvullende mogelijkheden bieden voor aangroei en als schuilplaats voor vissen. Daarnaast zorgt de verankering van de panelen voor in het water hangende structuren, wat ook een bijdrage levert aan de verdere natuurontwikkeling.

Conclusies

Er zijn geen wezenlijke negatieve natuureffecten te verwachten van de realisatie van een drijvend zonnepark op de Bomhofspas. Watervogels die gebruik maken van de plas kunnen dat na realisatie naar verwachting nog steeds, omdat voldoende open water (in eerste instantie 42 ha, na afronding van de zandwinning 50 ha) overblijft.

Vanwege de grote diepte ter plaatse van het zonnepark, de lage productie en de inrichting die ervoor zorgt dat tussen de modules en tussen de panelen voldoende licht het wateroppervlak bereikt zal beschaduwing door het zonnepark niet leiden tot zuurstofloze omstandigheden. Een drijvend zonnepark biedt kansen voor extra natuurontwikkeling, waarvan diverse ecologische groepen kunnen profiteren.”

Gezien de nabijheid van een Natura 2000-gebied is het nodig ook aandacht te besteden aan de doorwerking van dit plan op de stikstofdepositie. De realisatie van het zonnepark stelt

Dekker Grondstoffen in de gelegenheid om haar bedrijfsvoering te verduurzamen. Dekker Grondstoffen gaat veel dieselapparatuur vervangen door elektrische machines die met de duurzaam opgewekte elektriciteit worden gevoed. Dit levert een forse bijdrage aan het terugdringen van de CO₂-uitstoot (jaarlijks 1,3 miljoen kilogram). Het planvoornemen leidt vanwege deze verduurzaming tot een vermindering van de stikstofuitstoot ter plaatse. De stikstofdepositie zal ten gevolge van dit planvoornemen afnemen.

4.8. Externe veiligheid

Externe veiligheid gaat om het beperken van de kans op en het effect van een ernstig ongeval voor de omgeving door:

- het gebruik, de opslag en productie van gevaarlijke stoffen (inrichtingen);
- het transport van gevaarlijke stoffen (buisleidingen, wegen, waterwegen en spoorwegen);
- het gebruik van luchthavens.

Een zonnepark is geen kwetsbaar of beperkt kwetsbaar object in de zin van het Besluit externe veiligheid inrichtingen (er zijn geen personen aanwezig). Uit het oogpunt van externe veiligheid zijn dan ook geen belemmeringen aan de orde.

Zowel bij de omvormers als de transformatoren zullen extreem laagfrequente elektromagnetische velden (ELF) vrijkomen. Ten aanzien van elektromagnetische straling bij hoogspanningsmasten hanteert de overheid een voorzorgsprincipe waarbij een grens wordt aangehouden van 0,4 micro Tesla (μ T). De GGD-en adviseren om ook bij ander bronnen van ELF- EM velden, zoals transformatoren, dit voorzorgsprincipe te hanteren. Vandaar het advies om dit voorzorgsprincipe ook te hanteren bij de ontwikkeling van een zonnepark door de afstand van een zonnepark tot woningen en gevoelige bestemmingen zodanig te laten zijn dat de magnetische veldsterkte bij de gevoelige bestemmingen niet boven de advieswaarde van 0,4 μ T komt. Gezien de relatief grote afstand van zowel omvormers als de transformatoren tot de dichtstbijzijnde woningen gebeurt dat hier niet. Ter vergelijking: voor een bovengrondse hoogspanningsleiding van 150 kV geldt een veiligheidsafstand van 80 m. In het voorliggende plan ligt de dichtstbijzijnde woning op een grotere afstand.

4.9. Luchtkwaliteit

Nederland heeft de Europese regels ten aanzien van luchtkwaliteit geïmplementeerd in de Wet milieubeheer. De in deze wet gehanteerde normen gelden overal, met uitzondering van een arbeidsplaats (hierop is de Arbeidsomstandighedenwet van toepassing).

Het project gaat in de gebruiksfase niet gepaard met verbranding van (fossiele) brandstoffen. Ook is er geen sprake van een significante verkeersaantrekkende werking. Er vinden enkel verkeersbewegingen plaats in de aanlegfase. In de gebruiksfase vindt incidenteel verkeer plaats die samenhangt met het beheer en onderhoud van de zonneparken. Luchtverontreiniging is daardoor niet aan de orde. Het aspect luchtkwaliteit staat de realisatie van het zonnepark dan ook niet in de weg.

4.10. Kabels en leidingen

Door de noordoostelijke hoek van het plangebied loopt een 220 Kv hoogspanningsleiding en een combileiding die in beheer zijn bij Tennet. In het vigerende bestemmingsplan hebben deze hoogspanningsleidingen de dubbelbestemming 'Leiding- Hoogspanningsverbinding'. Bouwen binnen deze dubbelbestemming is alleen mogelijk indien geen aantasting plaatsvindt van het doelmatig en veilig functioneren van de bovengrondse hoogspanningsleiding en indien de veiligheid van mens, dier en goederen niet in gevaar wordt gebracht. Dit is voor de aanleg van een drijvend zonnepark niet het geval, de beoogde ontwikkelingen vinden plaats op minimaal 100 meter afstand van de hoogspanningsleidingen. Hierover heeft op 30 augustus 2018 een overleg plaatsgevonden met Tennet. In dit overleg is toegelicht dat het drijvende zonnepark buiten de bellemmerde strook komt te liggen en dat er ook geen werkzaamheden zullen plaatsvinden binnen de bellemmerde strook. Op basis hiervan is geconcludeerd dat de ligging nabij de hoogspanningsleiding niet tot knelpunten leidt.

Verder zal nabij de Bomhofsweg een middenspanninginkoopstation van de netwerkbeheerder worden geplaatst. Dit wordt gedaan op het terrein waar het zand wordt verwerkt. Ruimtelijk heeft het inkoopstation de uitstraling van een grote trafo (circa 2,5 m hoog). De netwerkaansluiting geeft de mogelijkheid om de werkprocessen van de zandwinning te elektrificeren.

4.11. Milieueffectrapportage

In bijlage C en D van het Besluit m.e.r. is aangegeven welke activiteiten in het kader van het bestemmingsplan plan-m.e.r.-plichtig, project-m.e.r.-plichtig of m.e.r.-beoordelingsplichtig zijn. Voor deze activiteiten zijn in het Besluit m.e.r. drempelwaarden opgenomen. Daarnaast moet het bevoegd gezag bij de betreffende activiteiten die niet aan de bijbehorende drempelwaarden voldoen, na gaan of sprake kan zijn van belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu, gelet op de omstandigheden als bedoeld in bijlage III van de EEGrichtlijn milieueffectbeoordeling.

Realisatie van projecten met zonne-energie worden niet in het Besluit milieueffectrapportage genoemd. Zonneparken staan als zodanig niet op de D-, of C-lijst. Wel zijn er twee activiteiten op de D-lijst waar zon onder lijkt te kunnen vallen:

- D9: Een landinrichtingsproject dan wel een wijziging of uitbreiding daarvan;
- D22.1: De oprichting, wijziging of uitbreiding van een industriële installatie bestemd voor de productie van elektriciteit, stoom en warm water.

Er is geen sprake van een landinrichting als bedoeld in de Wet inrichting landelijk gebied². De ontwikkeling van een zonnepark wordt niet onder categorie D9 geschaard, behalve in het geval dat een zonnepark onderdeel uitmaakt van een groter landinrichtingsproject. Er is ook geen sprake een functiewijziging van in het landelijk gebied (de zandwinplas is met zonnepark nog steeds een zandwinplas).

Ook categorie D22.1 is niet van toepassing, aangezien er productie van elektriciteit, stoom en warm water nodig is, om hieronder te vallen. In dit geval is dus voor zonneparken geen vormvrije m.e.r. beoordeling nodig.

Op vrijwillige basis is voor het project een aanmeldnotitie in het kader van de vormvrije m.e.r.-procedure opgesteld. Gelet op de kenmerken van het project (zonnepark) en de aard van de milieueffecten (zeer beperkt), wordt in de aanmeldnotitie geconcludeerd dat er geen aanleiding is voor het uitvoeren van een m.e.r.-beoordeling of m.e.r.

² http://wetten.overheid.nl/BWBR0020748/2014-01-01#Hoofdstuk1_Artikel1

5. Procedure en uitvoerbaarheid

5.1. Procedure

Artikel 3.1.1 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) en artikel 6.18 Besluit omgevingsrecht (Bor) verplicht om bij de voorbereiding van een omgevingsvergunning overleg te voeren met het Rijk, de provincie en het waterschap. Dit overleg is vormvrij en de betreffende instanties kunnen ook aangeven wanneer overleg niet nodig is.

Burgers en maatschappelijke instanties worden tijdens de termijn van terinzagelegging van het ontwerpbesluit in de gelegenheid gesteld hun zienswijze kenbaar te maken.

5.2. Participatie

De initiatiefnemer vindt participatie van de omwonenden belangrijk uit het oogpunt van draagvlak en betrokkenheid van de omgeving. Dit neemt een belangrijke rol in het proces van projectontwikkeling door GroenLeven. Om dit proces zorgvuldig vorm te geven is een communicatieplan opgesteld ten behoeve van de ontwikkeling van een drijvend zonnepark op de Bomhofspas. Dit is als opzichzelfstaand plan bijgevoegd bij deze ruimtelijke onderbouwing (zie bijlage 1). Hierin is onder andere benoemd dat overleg is gevoerd met betrokken NMO's en dat twee informatiebijeenkomsten zijn georganiseerd voor omwonenden, waarbij ook de NMO's zijn uitgenodigd. Daarnaast zullen omwonenden en belanghebbenden gedurende het proces voorafgaand aan de bouw van het zonnepark van de vorderingen van het project op de hoogte gehouden worden.

Tevens biedt GroenLeven mogelijkheden om te participeren in het project. Zo biedt GroenLeven bij voldoende vraag de mogelijkheid om te participeren in het project door middel van obligatieleningen. Op die manier kunnen omwonenden zelf investeren in het zonnepark. Daarnaast biedt GroenLeven direct omwonenden de mogelijkheid om mee te doen in een collectieve inkoop waarbij de panelen kunnen worden verkregen tegen de inkoop-kostprijs van GroenLeven.

5.3. Economische uitvoerbaarheid

Er zijn geen gemeentelijke kosten (met uitzondering van de kosten voor het in procedure brengen van de omgevingsvergunning) aan het plan verbonden. De kosten die de gemeente maakt voor de procedure kunnen worden gedekt uit de leges.

Gelet op de aard (geen gebouw) en omvang van het planvoornemen kan een exploitatieplan achterwege blijven. De uitvoering van het planvoornemen en daarmee samenhangende kosten komen voor rekening van de initiatiefnemer. Initiatiefnemer heeft een overeenkomst "vrijwaring planschade" ondertekend. Aanvullend wordt een anterieure overeenkomst tussen de initiatiefnemer en gemeente gesloten, waarin in elk geval de afspraken rondom de criteria uit de Zwolse Energiegids zijn vastgelegd. Hierin is onder andere vastgelegd dat een afdracht van de opbrengsten van het zonnepark zal plaatsvinden ten behoeve van de energietransitie in Zwolle.

6. Conclusies

In voorliggende ruimtelijke onderbouwing is de voorgenomen bouw en het tijdelijk gebruik van de zonnepark getoetst aan het ruimtelijk beleid en het beleid en de normstelling ten aanzien van relevante sectorale aspecten. Uit de toetsing blijkt het volgende:

- De beoogde ontwikkeling is niet in strijd met het rijks-, provinciaal en gemeentelijk ruimtelijk beleid;
- De beoogde ontwikkeling past binnen de bestaande ruimtelijke en functionele structuur;
- De diverse omgevingsaspecten staan de uitvoering van het project niet in de weg;
- Er is sprake van een economisch uitvoerbaar project;
- Het project levert een bijdrage aan de ambities met betrekking tot het opwekken van duurzame energie.

Bijlage 1: Communicatieplan

GroenLeven

zonne-energie

Drijvend zonneveld Bomhofspas te Zwolle

Communicatieplan

Juni 2018

Inhoud

1. Introductie
2. Plan Bomhofsplas
3. Drijvende zonnenvelden
4. Communicatiemethode
5. Doelgroepen
6. Investeringsmogelijkheid
7. Agenda

1. **Introductie**
2. Plan Bomhofspas
3. Drijvende zonnevelden
4. Communicatiemethode
5. Doelgroepen
6. Investeringsmogelijkheid
7. Agenda

Introductie

GroenLeven wil met haar kernactiviteiten; het ontwikkelen en bouwen van zonneparken en leveren van energie, een bijdrage leveren aan de energietransitie. GroenLeven heeft al een groot aantal jaren ervaring met het daadwerkelijk bouwen en exploiteren van zonneparken in Nederland. Daarnaast wil zij voorop blijven lopen in de ontwikkeling en innovatie.

Om die reden heeft GroenLeven een extern Bureau (TB Noord Advies BV) gevraagd een verkennend onderzoek te doen naar nieuwe mogelijkheden voor het plaatsen van zonnepanelen in Nederland. Begin dit jaar zijn de resultaten van een verkennende studie en onderzoek beschikbaar gekomen.

Conclusie van dit onderzoek kort samengevat: **Water biedt enorme mogelijkheden!**

1. **Introductie**
2. Plan Bomhofspas
3. Drijvende zonnevelden
4. Communicatiemethode
5. Doelgroepen
6. Investeringsmogelijkheid
7. Agenda

Introductie (2)

Water biedt enorme mogelijkheden! Hierbij moet bij water niet direct gedacht worden aan de zee, meren of rivieren, maar aan door mensen aanlegde waterrijke gebieden die thans al een nutsfunctie hebben.

GroenLeven is voornemens om samen met Dekker Grondstoffen BV een drijvend zonnepark aan te leggen op de zandwinplas Bomhof nabij Zwolle.

De noodzaak voor de opwekking van hernieuwbare energie, zoals zonne-energie, wordt breed gevoeld. Toch kan de ontwikkeling van dergelijke projecten vragen oproepen bij omwonenden en belanghebbenden. Om deze vragen of eventuele onduidelijkheden op voorhand weg te nemen, hecht GroenLeven waarde aan een goede communicatie rondom haar projecten.

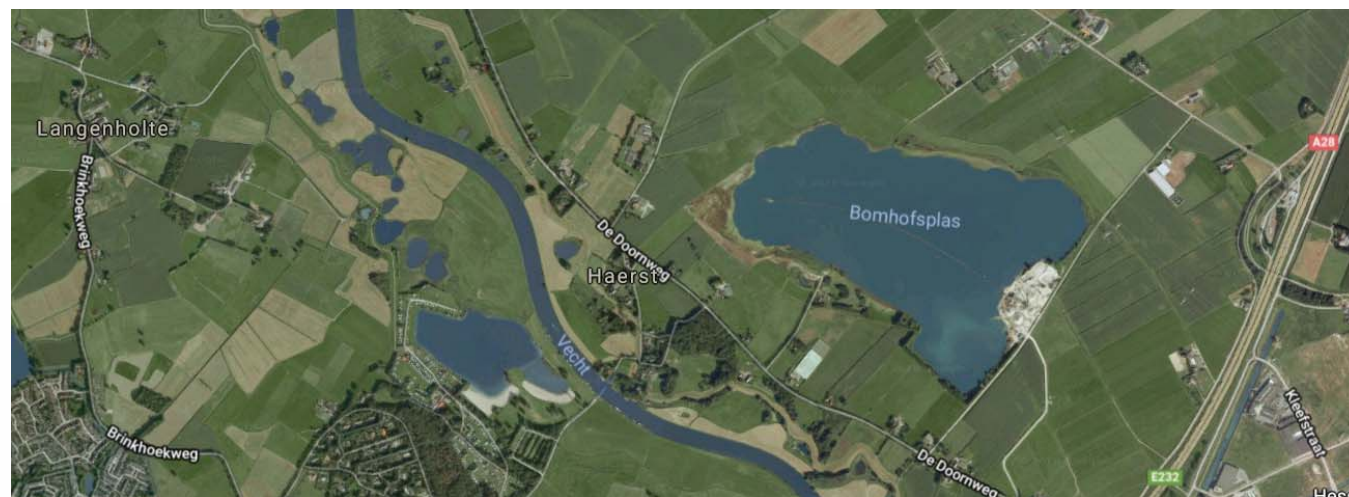
In voorliggend document wordt het communicatieplan voor dit project uiteen gezet.

Zonnepark Bomhofsplas

1. Introductie
2. **Plan Bomhofsplas**
3. Drijvende zonnevelden
4. Communicatiemethode
5. Doelgroepen
6. Investeringsmogelijkheid
7. Agenda

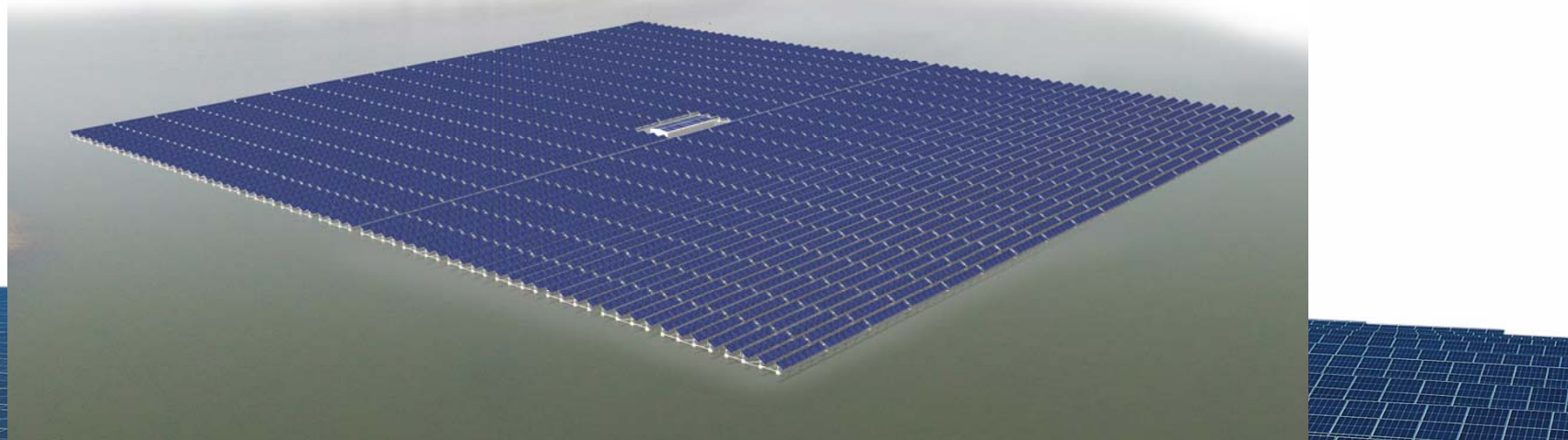
- Zandwingebied Bomshofsplas, ten noordwesten van Zwolle
- Exploitatie Dekker Grondstoffen B.V.
- oppervlakte van de zandwinplas bedraagt circa 56 hectare

Drijvende zonneparken

1. Introductie
2. Plan Bomhofspas
3. **Drijvende zonnevelden**
4. Communicatiemethode
5. Doelgroepen
6. Investeringsmogelijkheid
7. Agenda

De basis van het drijvende zonnepark wordt gevormd door een ponton. Een basis ponton wordt gevormd door een aantal elementen met een hoog drijvend vermogen die onderling met elkaar zijn verbonden. De technologie die hiervoor wordt gebruikt is hoogwaardig, waterresistent en bovenal veilig. Een voorbeeld van een ponton is hierna weergegeven.

Drijvende zonneparken (2)

1. Introductie
2. Plan Bomhofspas
3. **Drijvende zonnevelden**
4. Communicatiemethode
5. Doelgroepen
6. Investeringsmogelijkheid
7. Agenda

Zonnepanelen boven water in zandwinningsgebieden heeft diverse voordelen.

- Zandwinningsplassen hebben al bedrijfsmatige activiteiten.
- Er is enorm veel ruimte beschikbaar die veelal geen directe functie heeft behalve opvang water en in bepaalde gevallen extensief recreatief gebruik.
- Toezicht en beveiliging van het gebied zijn eenvoudig te realiseren. Veel zandwinningsgebieden zijn volledig afgesloten en mogen niet door publiek worden betreden.

Drijvende zonneparken (3)

1. Introductie
2. Plan Bomhofspas
3. **Drijvende zonnevelden**
4. Communicatiemethode
5. Doelgroepen
6. Investeringsmogelijkheid
7. Agenda

Maar er is nog een groot voordeel. In de gebieden waarin actief zand worden gewonnen wordt veel apparatuur die aangedreven wordt door middel van motoren op basis van fossiele brandstoffen. Te denken valt aan de zandzuigers en de classeerinstallaties. Dit zijn grootverbruikers als het gaat om brandstof en uitstoot van CO₂. Binnen de branche van zandwiningsbedrijven komt in navolging van buurland Duitsland een ontwikkeling op gang waarbij de diesel aangedreven motoren worden vervangen door elektrische motoren. Voordelen zijn een substantiële beperking van uitstoot CO₂ en reductie van hinderlijk geluid. Deze ontwikkeling leidt er toe dat in de komende jaren veel zandwinningsbedrijven gaan overschakelen op elektriciteit. Indien er door middel van drijvende zonneparken op locatie stroom kan worden opgewekt, is het rendement nog groter; immers de duurzaam opgewekte stroom wordt voor een groot deel lokaal ingezet.

Communicatiemethode

1. Introductie
2. Plan Bomhofspas
3. Drijvende zonnevelden
4. **Communicatiemethode**
5. Doelgroepen
6. Investeringsmogelijkheid
7. Agenda

De realisatie van zonneparken is van invloed op de omgeving. Om vragen of onduidelijkheden te voorkomen is een heldere en transparante informatievoorziening wenselijk. GroenLeven communiceert op verschillende manieren over haar projecten. De manier van communiceren hangt af van o.a. het onderwerp, de doelgroep en het doel van de communicatie.

Communicatie kan plaatsvinden in de vorm van:

- Gesprekken in groepen of individueel
- Publieke informatiebijeenkomsten
- E-mail en nieuwsbrief
- Project website

Communicatiemethode (2)

1. Introductie
2. Plan Bomhofspas
3. Drijvende zonnevelden
4. **Communicatiemethode**
5. Doelgroepen
6. Investeringsmogelijkheid
7. Agenda

De ontwikkeling van een zonnepark kan vragen of onzekerheden oproepen bij omwonenden of andere belanghebbenden. In veel gevallen kunnen deze zorgen of ontstane onduidelijkheden bij omwonenden worden weggenomen door een goede communicatie en informatievoorziening vanuit de ontwikkelaar richting deze partijen. Het verkrijgen van voldoende draagvlak is essentieel om een plan te kunnen realiseren. GroenLeven vindt het om deze reden belangrijk om omwonenden en belanghebbende partijen vroegtijdig bij het project te betrekken.

De interactiviteit die ontstaat met een goede communicatie tussen partijen en de ontwikkelaar heeft daarnaast ook een ander voordeel. Hierdoor ontstaat de kans om suggesties van omwoners of belanghebbenden mee te nemen in de planontwikkeling. Zij beschikken vaak over lokale kennis, die heel waardevol kan zijn. Een voordeel van vroegtijdige communicatie is dat suggesties van betrokkenen en eventuele aanpassingen nog kunnen worden meegenomen in de aanvraag om Omgevingsvergunning.

Communicatiemethode (3)

1. Introductie
2. Plan Bomhofspas
3. Drijvende zonnevelden
4. **Communicatiemethode**
5. Doelgroepen
6. Investeringsmogelijkheid
7. Agenda

GroenLeven kiest er daarnaast nadrukkelijk voor om omwonenden te betrekken bij het proces. Dit doen wij door:

- huisbezoeken af te leggen met directe omwonenden
- informatiebijeenkomsten te organiseren
- samen met direct omwonenden een aantal zonneparken te bezoeken, zodat zij kunnen zien hoe het park er eventueel uit komt te zien

Het proces dat wij hierbij toepassen is concreet opgedeeld in de volgende fasen:

1. Introductie
2. Plan Bomhofspas
3. Drijvende zonnevelden
4. **Communicatiemethode**
5. Doelgroepen
6. Investeringsmogelijkheid
7. Agenda

Communicatiemethode (4)

Stap 1 - Gesprek met de gemeente voor het bepalen van het plan van aanpak

Stap 2 - Bepalen van de te benaderen personen en de rest van de omgeving
GroenLeven zal identificeren wie benaderd moet worden voor inspraak op de plannen.

Stap 3a - Informeren van de betreffende personen

Voor zover mogelijk zal GroenLeven zoveel mogelijk kanalen gebruiken om bewoners te wijzen op een informatieavond. Naast een brief per post, kan hierbij gedacht worden aan een advertentie in een lokale krant (week in week uit) of een bericht op het bulletinbord.

GroenLeven zal een visualisatie meenemen van het toekomstige park. Deze visualisatie is te vinden op www.theimageers.com/zandwinningbomhofplas. Bewoners hebben bij GroenLeven daadwerkelijk een luisterend oor. Dit kan betekenen dat plannen worden aangepast naar aanleiding van feedback uit de gemeenschap.

Communicatiemethode (5)

1. Introductie
2. Plan Bomhofspas
3. Drijvende zonnevelden
4. **Communicatiemethode**
5. Doelgroepen
6. Investeringsmogelijkheid
7. Agenda

Stap 3b - Informeren van de betreffende personen

Afhankelijk van de locatie en de nabijheid van directe omwonenden ten opzichte van het park wordt gekozen voor een informatiebijeenkomst of huisbezoeken om belanghebbenden te informeren. Afhankelijk van de grootte van de groep belangstellenden en het sentiment zal een gespreksleider ingezet worden om iedereen voldoende aan het woord te laten.

Stap 4 - Terugkoppelingsbijeenkomst

Er wordt een bijeenkomst georganiseerd waarin GroenLeven terugkoppelt wat zij gedaan heeft met de input van de omwonenden. Bewoners zullen worden gewezen op de procedure van inspraak op de omgevingsvergunning.

Indien bewoners belang hebben bij een website zal GroenLeven hierop informatie verstrekken over belangrijke stappen in het proces.

Doelgroepen

1. Introductie
2. Plan Bomhofspas
3. Drijvende zonnevelden
4. Communicatiemethode
5. **Doelgroepen**
6. Investeringsmogelijkheid
7. Agenda

Bij de ontwikkeling van een zonnepark zijn verschillende partijen betrokken. Naast de ontwikkelende partij(en) en de overheid, zijn er in de omgeving diverse belanghebbenden te onderscheiden. Om op een effectieve manier te communiceren worden diverse doelgroepen onderscheiden. Voor onderhavig project zijn belangrijk:

- Direct omwonenden
- Natuurorganisaties
- Bewoners (wijdere omgeving) en andere belangstellenden.

1. Introductie
2. Plan Bomhofspas
3. Drijvende zonnevelden
4. Communicatiemethode
5. **Doelgroepen**
6. Investeringsmogelijkheid
7. Agenda

Doelgroepen (2)

Doelgroep: **Direct omwonenden**

Voor direct omwonenden heeft het project in ruimtelijke zin de meeste impact.

Onderwerpen: Omvang park, hoogte panelen, weerkaatsing... etc.

Communicatiemethoden: Informatiebijeenkomst, individuele gesprekken

Doelgroepen (3)

1. Introductie
2. Plan Bomhofspas
3. Drijvende zonnevelden
4. Communicatiemethode
5. **Doelgroepen**
6. Investeringsmogelijkheid
7. Agenda

Doelgroep: **Natuurorganisaties**

Onderwerpen: Omvang park, locatie panelen, positieve effecten

Communicatiemethoden: Overleg met overkoepelende natuurorganisatie en uitnodiging voor buurtbijeenkomst

Doelgroepen (4)

Doelgroep: **Bewoners (wijdere omgeving) en andere belangstellenden**

Onderwerpen: Omvang en situering park

Communicatiemethoden: via media, website

1. Introductie
2. Plan Bomhofspas
3. Drijvende zonnevelden
4. Communicatiemethode
5. **Doelgroepen**
6. Investeringsmogelijkheid
7. Agenda

Investeringsmogelijkheid

1. Introductie
2. Plan Bomhofspas
3. Drijvende zonnevelden
4. Communicatiemethode
5. Doelgroepen
- 6. Investeringsmogelijkheid**
7. Agenda

GroenLeven biedt graag de mogelijkheid voor omwonenden om in het zonnepark te participeren. Hiervoor is GroenLeven bereid om bij voldoende belangstelling een obligatielening uit te geven zodra de omgevingsvergunning voor het zonnepark is verleend.

- Participatiemogelijkheid voor regio Zwolle
- Obligatielening niet zonder risico
- Rendement ca. 3 tot 3,5%

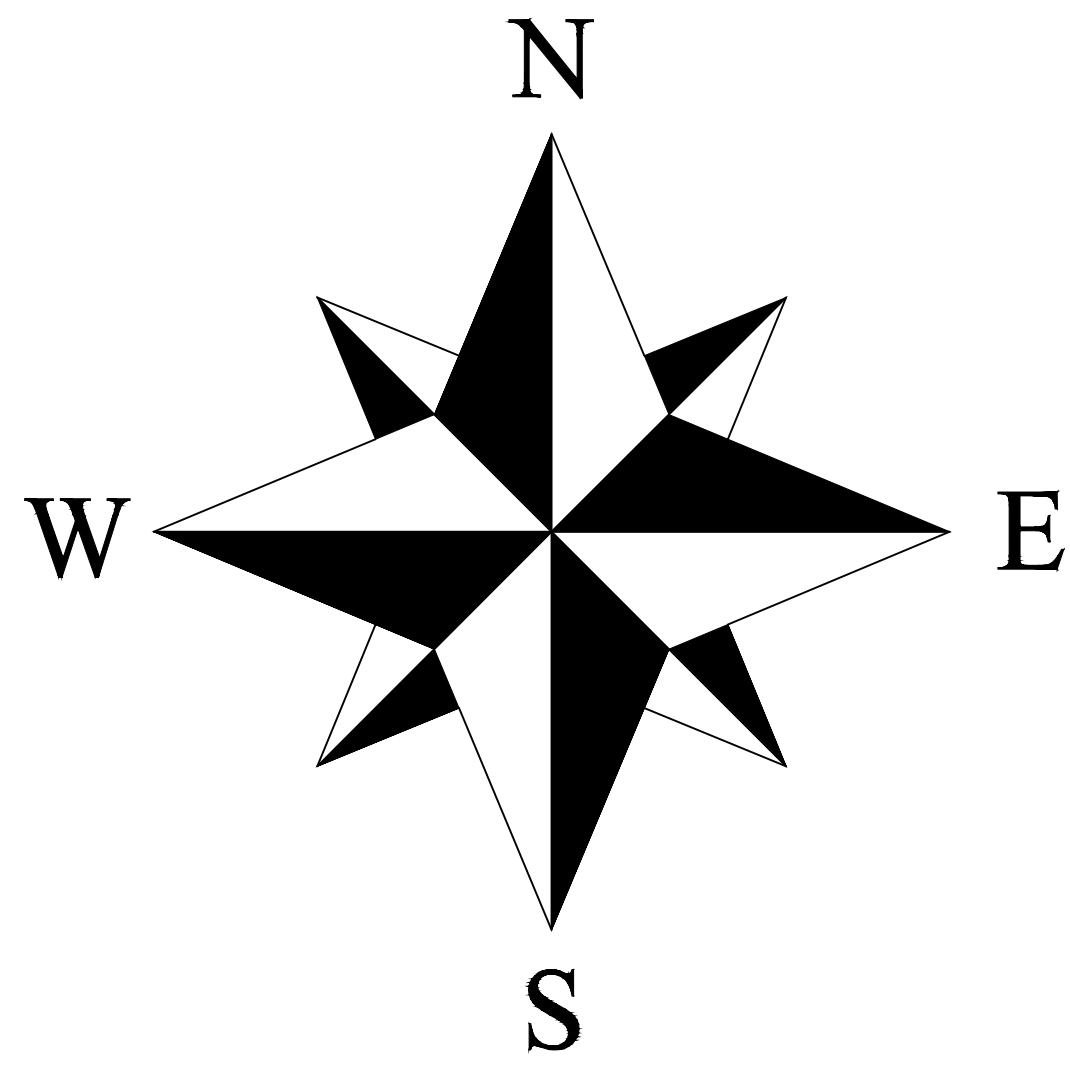
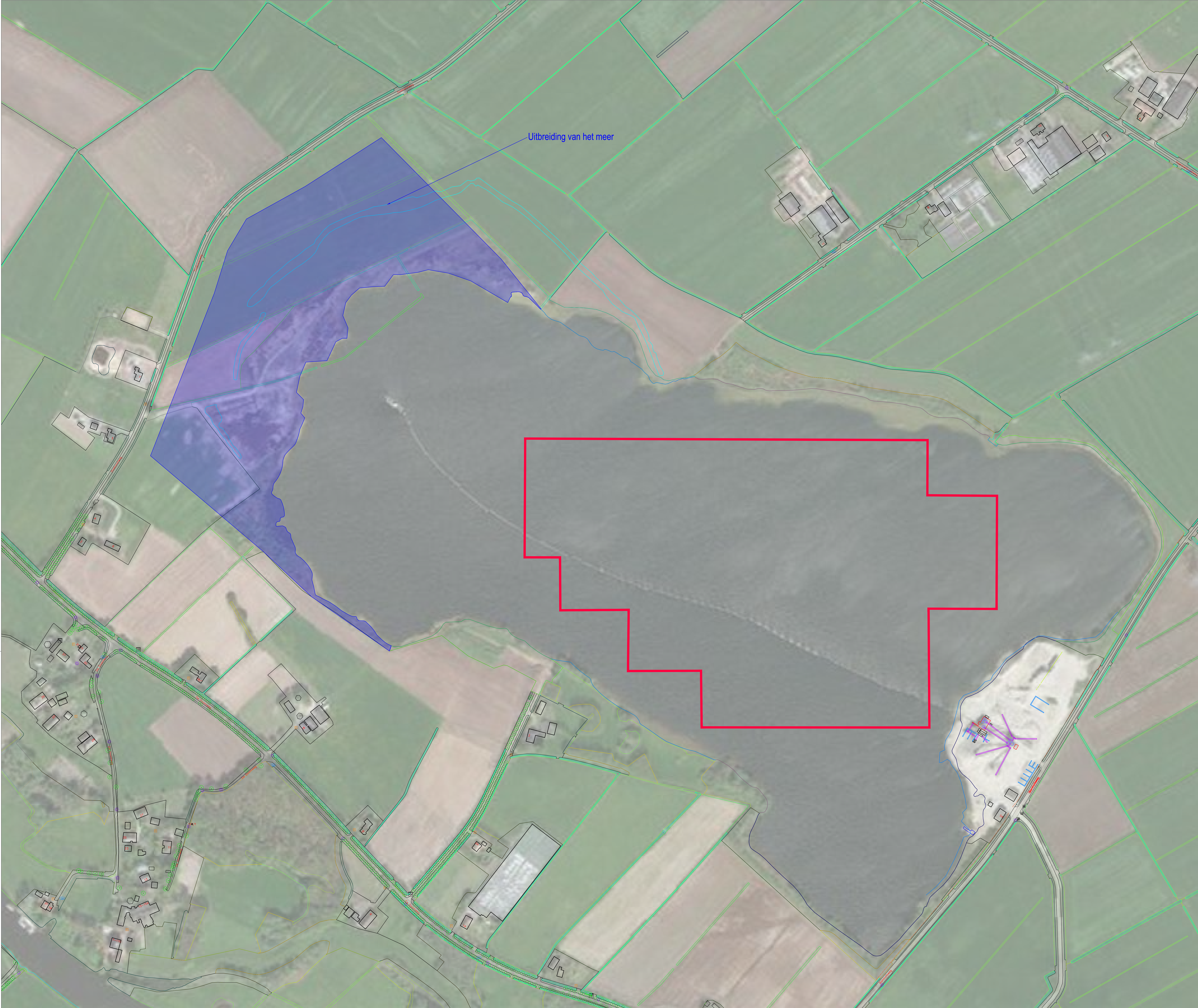
Agenda

1. Introductie
2. Plan Bomhofspas
3. Drijvende zonnevelden
4. Communicatiemethode
5. Doelgroepen
6. Investeringsmogelijkheid
7. **Agenda**

- Mei 2018
 - Bijeenkomst voor omwonenden
- Juni 2018
 - Informatiebijeenkomst
- Juli 2018
 - Overleg met natuurorganisaties
- September 2018
 - Informatiebijeenkomst
- September 2018
 - Aanvragen vergunning
- Januari 2019
 - Openstelling mogelijke obligaties

Bijlage 2: Inrichtingstekening

GroenLeven
zonne - energie

GroenLeven BV
De Vrijstaat 7-400 | 6447 GM Heerlen
Telefoon: +31 515 20050 | www.groenleven.nl

Getekend
Revisie
Gezien

Tekening nummer: 01_overview PV layout (planning issue)

Bestandsnaam: GL18-ZZT-VP04_PERMISSION AREA_V2.dwg

Project:

Bomhofspas
Nederland
PV Power Plant

Opdrachtgever:

HerBo GroenLeven BV

Tekening status:

Voorbereiding

Schaal

1:1750

Formaat

A0

Bijlage 3: Natuurtoets

RAPPORT

Natuurtoets Bomhofspas

in kader van de Wet natuurbescherming

Klant: GroenLeven B.V.

Referentie: BG1754WATRP1810081356

Status: 2.0/Finale versie

Datum: 5 maart 2019

HASKONINGDHV NEDERLAND B.V.

Chopinlaan 12
9722 KE GRONINGEN
Water
Trade register number: 56515154

+31 88 348 53 00 **T**
info@rhdhv.com **E**
royalhaskoningdhv.com **W**

Titel document: Natuurtoets Bomhofspas

Ondertitel: in het kader van de Wet natuurbescherming
Referentie: BG1754WATRP1810081356
Status: 2.0/Finale versie
Datum: 5 maart 2019
Projectnaam: Bomhofspas
Projectnummer: BG1754
Auteur(s): Erik Rosendaal

Opgesteld door: Erik Rosendaal

Gecontroleerd door: Rinus Hoogeslag

Datum/Initialen: 5 maart 2019

Goedgekeurd door: Rinus Hoogeslag

Datum/Initialen: 5 maart 2019

Classificatie

Projectgerelateerd

Disclaimer

No part of these specifications/printed matter may be reproduced and/or published by print, photocopy, microfilm or by any other means, without the prior written permission of HaskoningDHV Nederland B.V.; nor may they be used, without such permission, for any purposes other than that for which they were produced. HaskoningDHV Nederland B.V. accepts no responsibility or liability for these specifications/printed matter to any party other than the persons by whom it was commissioned and as concluded under that Appointment. The integrated QHSE management system of HaskoningDHV Nederland B.V. has been certified in accordance with ISO 9001:2015, ISO 14001:2015 and OHSAS 18001:2007.

Inhoud

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doelstelling en scope onderzoek	1
1.3	Leeswijzer	1
2	Plangebied en voorgenomen ingreep	2
2.1	Plangebied	2
2.2	Voorgenomen ingreep	3
3	Natuurtoets - Soortenbescherming	6
3.1	Gevolgte werkwijze	6
3.2	Waterkwaliteit	6
3.3	Vaatplanten	7
3.4	Grondgebonden zoogdieren	7
3.4.1	Otter	8
3.4.2	Steenmarter	10
3.5	Vleermuizen	10
3.6	Amfibieën	11
3.7	Reptielen	12
3.8	Vissen	12
3.9	Vogels	12
3.10	Ongewervelden	15
4	Gebiedsbescherming	16
4.1	Voortoets Natura 2000	16
4.1.1	Beschermde waarden Natura 2000-gebied Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht	16
4.1.2	Effectbeoordeling	17
4.2	Natuurnetwerk Nederland (NNN)	20
5	Eindconclusies en aanbevelingen Wet natuurbescherming	21
5.1	Eindconclusies	21
5.1.1	Beschermde soorten Wnb	21
5.1.2	Beschermde gebieden Wnb (Natura 2000)	21
5.1.3	EHS	21
5.2	Mitigerende maatregelen	21
5.3	Vervolgstappen	22

6	Bronvermelding	23
	Bijlage 1. Juridisch kader Wet natuurbescherming	24

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Dekker Grondstoffen en GroenLeven zijn voornemens om een drijvend zonnepark op de zandwinplas, gelegen aan de Bomhofsweg 5 te Zwolle, te realiseren. De opgewekte elektriciteit is onder meer bedoeld voor eigen gebruik op de locatie. Het project draagt bij aan de ambitie van Dekker Grondstoffen om haar CO₂-uitstoot te reduceren. Ook zal mogelijk elektriciteit worden geleverd aan de grootgebruikers in de omgeving of aan het elektriciteitsnet. Omdat het project mogelijk effecten kan hebben op aanwezige natuurwaarden, wordt een natuurtoets in het kader van de Wet natuurbescherming (hierna Wnb) uitgevoerd.

1.2 Doelstelling en scope onderzoek

Het doel van deze rapportage is om de geplande activiteiten te toetsen aan de soorten- en gebiedsbescherming uit de Wnb en het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Voor toetsing aan de Wnb wordt een natuurtoets uitgevoerd. Hierbij worden de risico's met betrekking tot beschermde soorten in kaart gebracht. De natuurtoets betreft geen gerichte volledige inventarisatie van soorten; het brengt in de eerste plaats in beeld welke soorten te verwachten zijn op basis van habitatgeschiktheid. Dit wordt gedaan op basis van een bureaustudie en een veldbezoek.

Daarnaast wordt getoetst aan de gebiedsbescherming uit de Wnb. In de Wnb staat vermeld dat het niet is toegestaan om zonder vergunning projecten te realiseren die de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de leefgebieden van soorten in een Natura 2000-gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Ook activiteiten buiten deze Natura 2000-gebieden kunnen in beginsel een negatief effect hebben (externe werking).

Ook wordt gekeken naar de gebiedsbescherming van het Natuurnetwerk Nederland (hierna NNN). Dit is een Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Voorheen werd dit netwerk de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) genoemd.

Het rapport geeft zicht op de noodzakelijke stappen en/of vervolgonderzoeken die nodig zijn en hoe dit kan worden aangepakt.

1.3 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 behandelt het plangebied en de voorgenomen ingreep. Hoofdstuk 3 behandelt de soortenbescherming. In hoofdstuk 4 wordt de gebiedsbescherming behandeld. Hoofdstuk 5 bevat de conclusies t.a.v. de soorten- en gebiedsbescherming. Hoofdstuk 6 bevat de bronvermelding. Het juridisch kader wordt uitgebreid behandeld in bijlage 1.

2 Plangebied en voorgenomen ingreep

Dit hoofdstuk bevat een omschrijving van het plangebied en de directe omgeving. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de informatie die is opgedaan tijdens het veldbezoek. Daarnaast staat er een toelichting op de werkzaamheden die worden uitgevoerd.

2.1 Plangebied

De zandwinplas ligt in het buitengebied ten noordoosten van Zwolle, zie Figuur 2-1. De oppervlakte van de zandwinplas bedraagt circa 62 hectare. De locatie is nog steeds in gebruik voor de zandwinning en wordt nog uitgebreid. Aan de noordzijde wordt het plan globaal begrensd door de Haersterbroekweg, aan de oostzijde door de Bomhofsweg, aan de zuidzijde door de Doornweg en aan de westzijde door de Dashorstweg. De omgeving wordt gekenmerkt door een voornamelijk agrarisch landschap met verspreide landelijke woonbebouwing en agrarische bedrijven, zie Figuur 2-2. Het gebied ligt buiten de bebouwde kom.

Figuur 2-1: Ligging van het plangebied - rode ster.

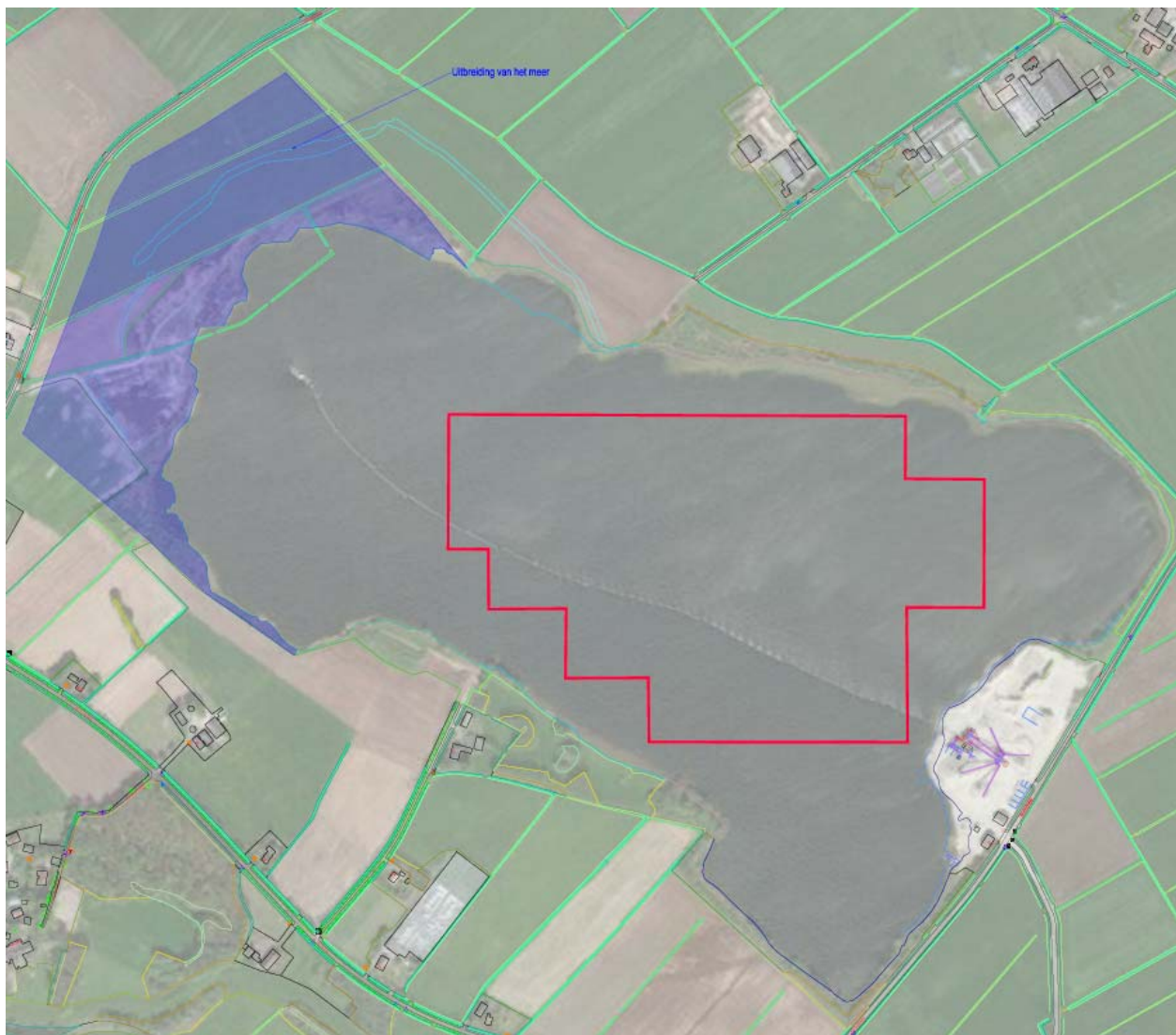
Figuur 2-2: Ligging van de zandwinning met in rood het onderzoeksgebied tijdens het veldbezoek.

Figuur 2-3: Impressie van het plangebied. Van linksboven naar rechtsonder: Oostelijke deel - zandwinning; Zuidoostelijke deel waterplas; Zuidelijke deel - waterplas; Noordelijke deel waterplas. Foto's: RHDHV, 2018.

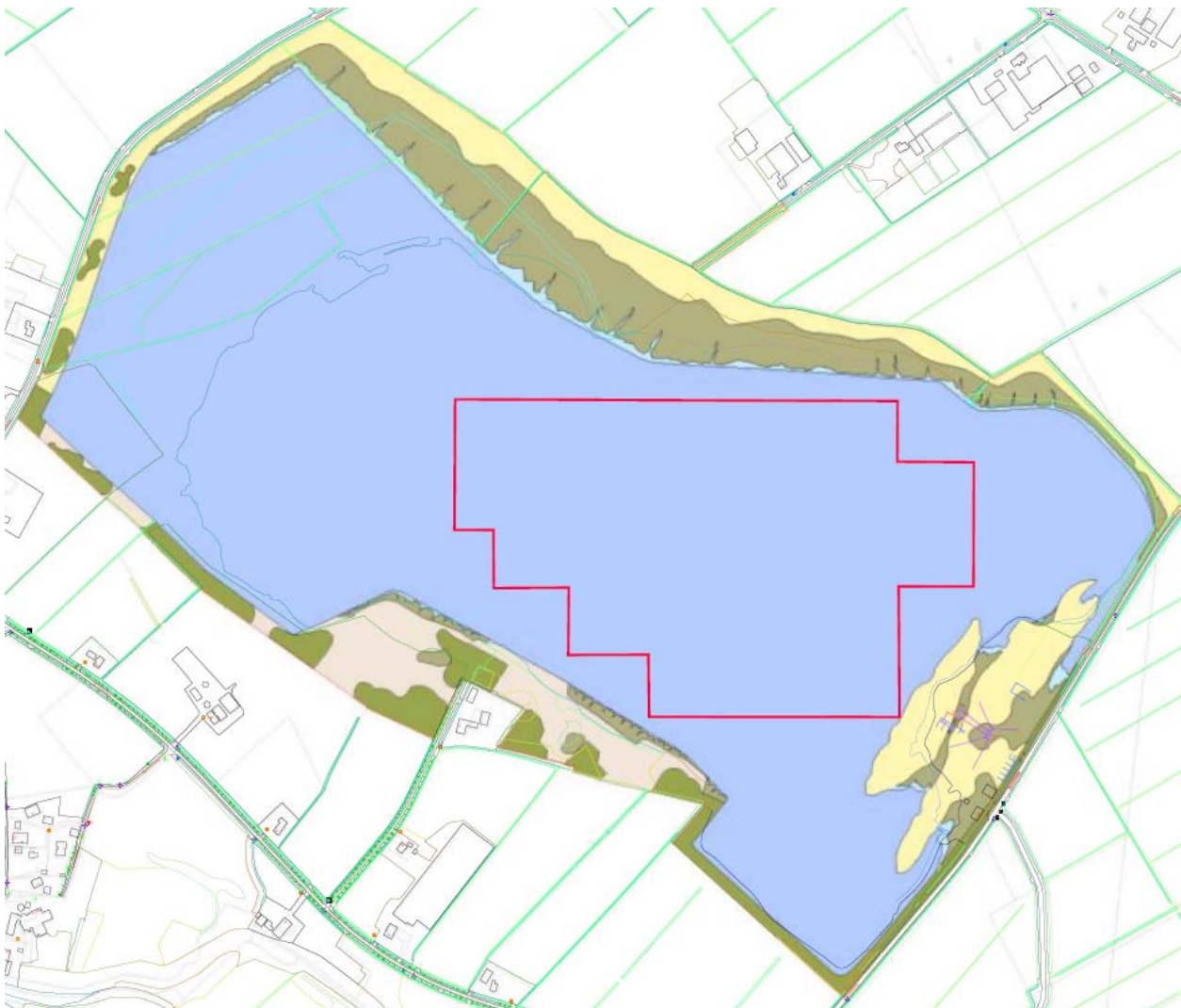
2.2 Voorgenomen ingreep

Het voorgenomen project heeft betrekking op de realisatie van een drijvend zonnepark, bestaande uit meerdere drijvende modules en een middenspanninginkoopstation op de wal zie Figuur 2-4.

Figuur 2-4: Impressie van de Bomhofsplas na realisatie van het drijvende zonnepark (roze kader).

Op de plas van 62 hectare komt een drijvend zonnepark van circa 20 hectare (Dekker, 2018). De omvang van de plas zal door voortgaande zandwinning nog toenemen met circa 8 hectare. De uitbreiding vindt plaats naar het westen, waardoor de plas uiteindelijk grenst aan de Dashorstweg, zie Figuur 2-5. De modules kunnen als legostenen gekoppeld worden en zijn verplaatsbaar zodat de zandwinning ter plaatse niet gehinderd wordt. De drijvende modules worden aan rand van de plas, of aan de bodem verankerd, net als de reeds aanwezige zandzuiger.

Figuur 2-5: Impressie van de zandwinplas na uitbreiding.

Daarnaast wordt nabij de Bomhofsweg een middenspanninginkoopstation van de netwerkbeheerder geplaatst. Dit wordt gedaan op het terrein waar het zand wordt verwerkt. Ruimtelijk heeft het inkoopstation de uitstraling van een grote trafo (circa 2,5 m hoog). De netwerkaansluiting geeft de mogelijkheid om de werkprocessen van de zandwinning te elektrificeren.

De aanlegwerkzaamheden gaan gepaard met de aanwezigheid van mensen en materieel. De exacte planning en werkwijze voor de uitvoeringswerkzaamheden is nog niet bekend.

3 Natuurtoets - Soortenbescherming

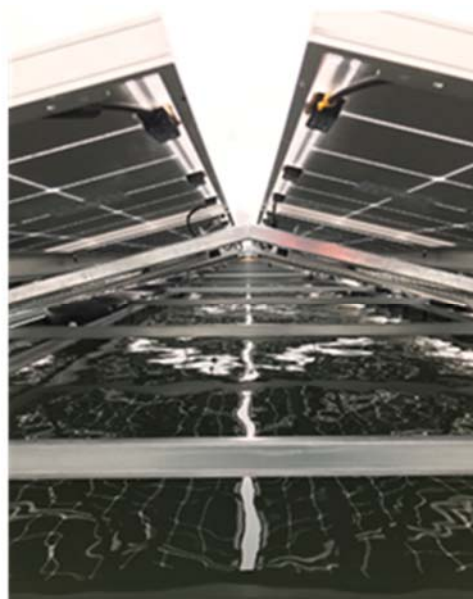
3.1 Gevolgde werkwijze

Met behulp van NDFF gegevens (periode van afgelopen 5 jaar, kilometerhokken 205-505 t/m 205-507, 206-505 t/m 206-507 en 207-505 t/m 207-507) is allereerst een bureaustudie uitgevoerd naar het voorkomen van beschermde soorten in de omgeving van het plangebied. NDFF staat voor Nationale Databank Flora en Fauna; deze databank geeft onder andere informatie over waarnemingen van beschermde en zeldzame planten en dieren. In de NDFF zijn alleen gevalideerde gegevens opgeslagen.

Op 25 september 2018 is een veldbezoek aan het plangebied uitgevoerd door Erik Rosendaal, ecooloog in dienst van Royal HaskoningDHV. De temperatuur lag rond de 17 graden en het was zonnig. Tijdens het veldbezoek is een habitatgeschiktheidsanalyse gedaan voor beschermde soorten die volgens de bureaustudie mogelijk voorkomen. Er is gezocht naar vaatplanten, grondgebonden zoogdieren, mogelijke verblijfplaatsen van vleermuizen, amfibieën, reptielen, vissen en ongewervelden.

3.2 Waterkwaliteit

Deltares heeft een analysetool gemaakt om de effecten van een drijvend zonnepark op de waterkwaliteit te beoordelen (Deltares, 2018). De drijvende zonnepanelen zorgen voor beschaduwing van het water eronder, zie Figuur 3-2. In een ondiep systeem of een systeem met een hoge productie kan dit leiden tot problemen, doordat algen en waterplanten niet meer kunnen groeien en het afsterven van plantaardig materiaal tot zuurstofloosheid kan leiden. Op basis het model wordt verwacht dat de primaire productie (groei van algen) van een grote eutrofe plas pas afneemt bij een bedekking vanaf 50 procent. Bij dit project wordt circa 36 procent bedekt van een nutriëntenarme plas. Bovendien worden de productieve oeverzones niet bedekt met panelen. Er worden dus geen problemen verwacht, omdat het een diepe plas betreft waar in de diepe delen geen waterplanten op de bodem kunnen groeien, doordat het systeem voedselarm is en er weinig algen aanwezig zijn. Aangezien er geen grote veranderingen optreden in de onderste trofische niveaus (met name algen) zijn bottom up effecten als gevolg van de zonnepanelen evenmin te verwachten. Negatieve effecten op de visstand, bijvoorbeeld als gevolg van veranderde voedselomstandigheden, worden dan ook niet verwacht.

Figuur 3-2: Beschaduwing veroorzaakt door zonnepanelen. Foto's: GroenLeven

De aanleg van een drijvend zonnepark biedt ook kansen voor natuurontwikkeling. Tussen en onder de drijvers zijn mogelijkheden voor de aangroei van fyto bentos (vastzittende algen), niet wortelende waterplanten en macrofauna soorten zoals zoetwatermosselen. Onder deze omstandigheden kunnen zoöplankton en jonge vis schuilplaatsen vinden. Daarnaast zorgt de verankering van de panelen voor in het water hangende structuren, wat ook een bijdrage levert aan de verdere natuurontwikkeling.

3.3 Vaatplanten

Voorkomen

Het NDFF bevat geen waarnemingen van beschermde vaatplanten binnen en nabij het plangebied.

De oevers van de zandwinplas bestaan uit o.a. algemene grassoorten, paardenbloem, ridderzuring, brandnetel spec., akkerwinde en riet. De aanwezige vegetatie duidt op een voedselrijke bodem. Daarmee ontbreekt het aan geschikte standplaatsen voor praktisch alle onder de Wnb beschermde vaatplanten. Dit zijn vooral soorten van extensief beheerde en onbemeste akkers en soorten van kalkrijke standplaatsen. Daarnaast staan er soorten van zeer schrale, zwak zure standplaatsen op de lijst met beschermde vaatplanten. Dergelijke omstandigheden ziet aanwezig binnen het plangebied.

Conclusie

Op basis van verspreidingsgegevens en habitatgeschiktheid is het voorkomen van beschermde vaatplanten uitgesloten. Er is t.a.v. vaatplanten geen sprake van overtredingen van verbodsbepalingen uit de Wnb.

3.4 Grondgebonden zoogdieren

Voorkomen

De NDFF wijst op het voorkomen van strikt beschermde zoogdieren in de omgeving van het plangebied, namelijk de steenmarter en de otter. Verder kunnen binnen en in de omgeving van het plangebied algemene soorten voorkomen zoals egel, haas, konijn, ree, kleine marterachtigen, verschillende muizensoorten en vos. Voor deze algemene soorten geldt een vrijstelling voor ruimtelijke ingrepen op basis van de 'Omgevingsverordening Overijssel 2009', zie Tabel 3-1. Voor de soorten die onder deze verordening vallen is slechts de algemene zorgplicht van toepassing. Tijdens het veldbezoek zijn geen zwaardere beschermde grondgebonden zoogdieren waargenomen.

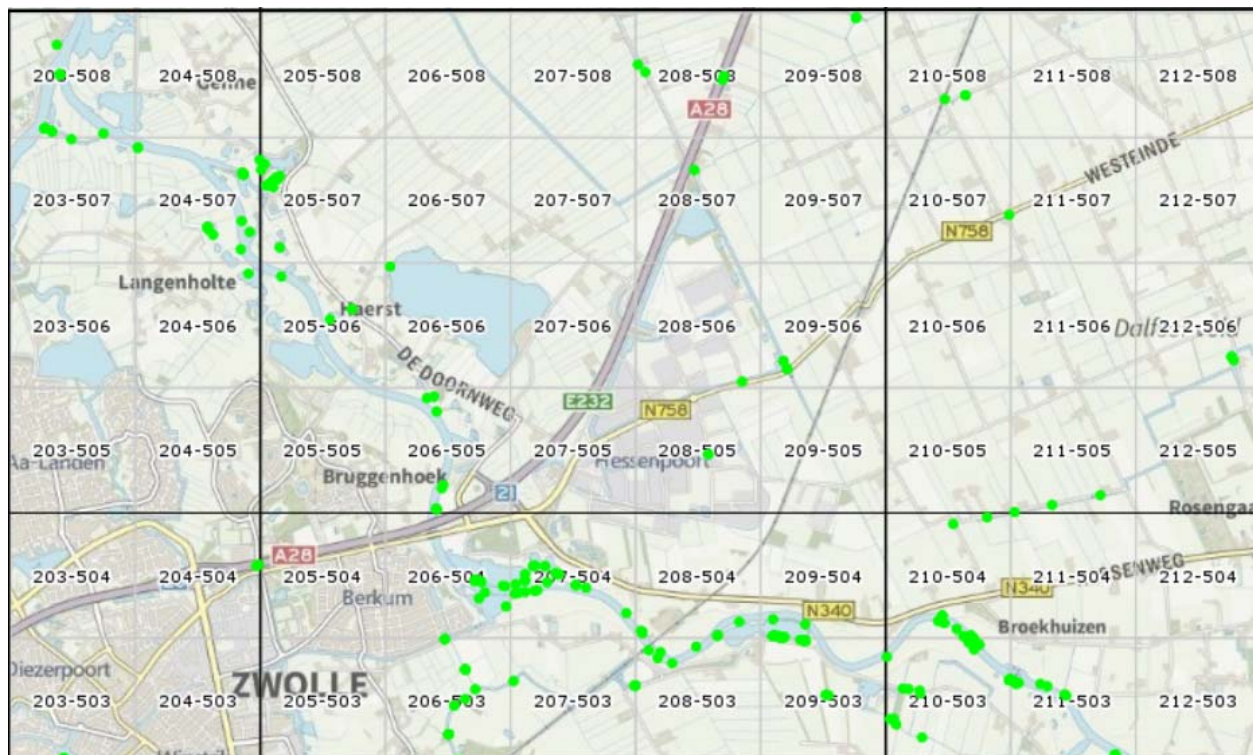
Tabel 3-1 Zoogdieren met een algemene vrijstelling binnen de provincie Overijssel.

Zoogdiersoort	
Aardmuis	Konijn
Bosmuis	Ondergrondse woelmuis
Bunzing	Ree
Dwergmuis	Rosse woelmuis
Dwergspitsmuis	Tweekleurige bosspitsmuis
Egel	Veldmuis
Gewone bosspitsmuis	Vos
Haas	Woelrat
Hermelijn	Wezel
Huisspitsmuis	

3.4.1 Otter

Voorkomen

In de NDFF zijn waarnemingen bekend van de otter binnen en in de omgeving van het onderzoeksgebied, zie Figuur 3-1. Bij de zandwinplas gaat het om één waarneming.

Figuur 3-1: Verspreidingsgegevens van de otter voor de periode 31-01-2014 t/m 31-01-2019. Bron: NDFF

In 2002 is het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) gestart met een herintroductieprogramma voor de otter in Nederland, nadat deze soort in 1988 in ons land was uitgestorven. Er zijn in de periode 2002-2008 in totaal 31 otters uitgezet in moerasgebieden in de Kop van Overijssel en Zuidoost-Friesland (in de Wieden, Weerribben, Rottige Meenthe, de Lendevallei en de Olde Maten). Momenteel komt de otter weer voor langs de Overijsselse Vecht.

Otters hebben een groot territorium. De doorsnee van een leefgebied van mannetjes is doorgaans gemiddeld 15 kilometer en dat van vrouwtjes 7 kilometer. Overdag verblijft de otter in een dagrustplaats die zich bevindt op oevers in dichte oevervegetaties (o.a. riet), struwelen en bosschages, maar ook in (kunstmatige) holten. De otters maken hierbij gebruik van boomstronken en wortelstelsels, oude hopen van bijvoorbeeld muskusratten of konijnen, constructies van takken en modder gemaakt door bevers, nissen onder bruggen of betonpijpen. De plek kan per dag verschillen. De nesten waar de jongen worden geworpen, liggen vaak in overstromingsvrije oeverholtes in een rustig gebied en worden regelmatig door de moeder verplaatst (zoogdiervereniging, 2018).

De zandwinplas maakt onderdeel uit van een groot leefgebied van de otter. Het optimale leefgebied ligt langs de uiterwaarden van de Vecht. Dit is tevens terug te zien in de waarnemingsgegevens. Figuur 3-2 toont de oevers met voldoende dekking om te fungeren als rust- en voorplantingsplaats voor de otter bij de Bomhofsplas. De overige oevers bieden minder dekking.

Figuur 3-2: De Bomhofsplas met potentiële rust- en voortplantingsplaatsen van de otter (geel).

Effectbeoordeling

Aanleg

De werkzaamheden worden zoveel mogelijk overdag uitgevoerd waardoor van verstoring op mogelijk aanwezige foeragerende otters geen sprake is (otters foerageren vooral in de schemering en 's nachts). De noordwesthoek is in de huidige situatie grotendeels verstoord door reguliere werkzaamheden van Solid B.V. Bovendien hoeft het tijdelijk (doen) wegvluchten voor werkzaamheden naar een rustiger plek in beginsel niet te worden aangemerkt als opzettelijke verontrusting¹.

Ontwerp

Door de aanleg van het zonnepark gaat een deel open water verloren. Er blijft na realisatie van het drijvende zonnepark 42 hectare open water over. De modules komen op minimale afstand van 10 meter vanaf de oever. Binnen en in de omgeving van het plangebied blijft voldoende foerageergebied over voor de otter. Als gevolg van de realisatie van het zonnepark gaat de functionaliteit van de zandwinplas als leefgebied niet verloren. Indien het zonnepark wordt bevestigd aan begroeide oevers worden mogelijk tijdelijk rust- en verblijfplaatsen beschadigd. Het onderhoud van het zonnepark is dermate extensief dat negatieve effecten zijn uitgesloten.

Conclusie en mitigatie

Zonder het treffen van mitigerende maatregelen kan overtreding van onderstaande verbodsbepalingen uit de Wnb niet worden uitgesloten:

- het beschadigen/vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren. artikel 3.5, lid 4.

¹ ABRvS 13 mei 2009, ECLI:NL:RVS:2009:BI3701

Bij aanleg van het zonnepark dient men de onderstaande mitigerende maatregel te treffen om overtreding van verbodsbepalingen uit de Wnb te voorkomen:

- Het zonnepark mag niet worden bevestigd aan ruig begroeide oevers die dekking kunnen bieden aan otters, zie Figuur 3-2.

3.4.2 Steenmarter

Voorkomen

De steenmarter is een soort die voorkomt in en nabij grote steden, dorpen en boerenerven en lijkt zich aan de menselijke bebouwing te hebben aangepast. Van steenmarters is bekend dat ze rust- en verblijfplaatsen creëren in kruipruimtes en loze ruimtes tussen plafonds, muren en zolders in huizen en andere gebouwen. Daarnaast maken ze ook gebruik van stapels takkenhout en kreupelhout als verblijfplaats. Binnen het plangebied zijn geen geschikte bouwwerken, takkenstapels of holten aangetroffen die kunnen dienen als rust- en verblijfplaats van de steenmarter. De aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van de steenmarter binnen het plangebied is uitgesloten. Steenmarters zijn echter zeer opportunistisch en gebruiken veel verschillende landschapselementen om in te foerageren. De steenmarter gebruikt de randen van de zandwinplas dus mogelijk om te foerageren. Het voorkomen van de steenmarter binnen en in de directe nabijheid van het plangebied kan niet worden uitgesloten.

Effectbeoordeling

Zoals eerder beschreven zijn binnen het plangebied geen bouwwerken of holten aangetroffen die kunnen dienen als rust- en verblijfplaats van de steenmarter. Het vernietigen of beschadigen van rust- of voortplantingsgebied van de steenmarter is daarom uitgesloten. Wel kunnen steenmarters gebruik maken van het plangebied en de nabije omgeving om te foerageren. Tijdens de werkzaamheden zal de soort mogelijk uit moeten wijken naar rustigere delen van het leefgebied om te foerageren. Van het opzettelijk doden van steenmarters is geen sprake. Overtreding van verbodsbepalingen uit de Wnb t.a.v. de steenmarter is uitgesloten.

Conclusie en maatregelen in kader van de algemene zorgplicht

Overtreding van verbodsbepalingen uit de Wnb t.a.v. grondgebonden zoogdieren is redelijkerwijs uitgesloten.

3.5 Vleermuizen

Voorkomen

In de NDFF zijn waarnemingen bekend van laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis, gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis in de omgeving van het plangebied. Vleermuizen verblijven 's zomers in een zomerverblijfplaats of kraam- of paarverblijfplaats, 's winters zoeken ze een winterverblijfplaats op. Holten in bomen kunnen zeer geschikt zijn als verblijfplaats, veel soorten maken hier gebruik van. Ook verblijven sommige soorten in kieren en spleten in gebouwen. In de bomen rondom het plangebied zijn mogelijk verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen aanwezig. Daarnaast kunnen er vleermuizen aanwezig zijn in de bebouwing.

Ook is het plangebied geschikt als foerageergebied voor vleermuissoorten. De waterplas is geschikt als foerageergebied voor de meervleermuis. De watervleermuis heeft meer behoefte aan beschutte watergangen en waterpartijen en wordt daarom niet verwacht binnen het plangebied (BIJ12. 2017a). De overige soorten foerageren vooral boven weilanden of nabij groenstructuren aan de rand van de waterplas.

Effectbeoordeling

Er worden geen bomen of gebouwen gesloopt waardoor het vernietigen van vaste rust en verblijfplaatsen is uitgesloten.

De groenstructuren en oevers blijven beschikbaar als foerageergebied voor vleermuizen. Door het plaatsen van de zonnepanelen gaat 20 ha. open water verloren, dat gebruikt kan worden door de meervleermuis. In de directe omgeving blijft echter 42 ha. open water over om naar uit te wijken. Ook maakt de soort gebruik van de oevers en weilanden als foerageergebied. Bovendien zijn er voldoende watergangen en plassen in de directe nabijheid van de zandwinplas. Er zijn dus geen indicaties die erop duiden dat het plangebied fungeert als essentieel foerageergebied voor lokale populaties van de meervleermuis. De werkzaamheden zullen niet leiden tot verstoring of verlies van essentiële foerageergebieden van vleermuizen. Er is geen sprake van een overtreding van verbodsbepalingen uit de Wnb.

Indien er in het donker wordt gewerkt en in het vleermuis-actieve seizoen (grofweg van april tot november) kan de inzet van verlichting leiden tot verstoring van foeragerende en/of doortrekkende vleermuizen. Het verstoren van vaste vliegroutes en foeragerende vleermuizen is een overtreding van de Wnb.

Conclusie en mitigatie:

Zonder het treffen van mitigerende maatregelen is overtreding van de Wnb t.a.v. vleermuizen niet uitgesloten.

Overtreding van de Wnb wordt voorkomen door:

- te werken buiten het vleermuisactieve seizoen. Het vleermuisactieve seizoen loopt grofweg van april t/m oktober.

Werkzaamheden tijdens het vleermuisactieve seizoen zijn alleen toegestaan door:

- werkzaamheden bij daglicht uit te voeren, waardoor het inzetten van kunstlicht niet nodig is of;
- na zonsondergang het gebruik van kunstlicht zoveel mogelijk beperken en uitstraling van licht naar de omgeving voorkomen of;
- na zonsondergang vleermuisvriendelijke verlichting gebruiken om de verstoring van foeragerende en trekkende vleermuizen tot een minimum te beperken. Hierbij moet gebruik gemaakt worden van korte palen, naar beneden gerichte armaturen en rood- of amberkleurig licht.

Conclusie na mitigatie:

Indien bovenstaande mitigerende maatregelen worden getroffen is overtreding van de Wnb t.a.v. vleermuizen uitgesloten.

3.6 Amfibieën

Voorkomen

Het NDFF bevat waarnemingen van strikt beschermde amfibieën namelijk de knoflookpad en de poelkikker. Daarnaast zijn er waarnemingen bekend van de bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander in de nabijheid van het plangebied. Voor bastaard-, meer-, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander geldt een vrijstelling voor ruimtelijke ingrepen op basis van de "Omgevingsverordening Overijssel 2009".

Tijdens het veldbezoek zijn geen strikt beschermde amfibieën waargenomen. De zandwinplas is ongeschikt als voortplantingswater voor knoflookpad en poelkikker omdat deze te diep is. Bovendien is de zandwinplas niet visvrij en vissen eten de larven van amfibieën.

Alleen voor de rugstreeppad is geschikt habitat aanwezig door het vele zand dat aanwezig is binnen het plangebied. Ondiepe plassen die kunnen ontstaan op de zandige plekken zijn geschikt als voortplantingswater voor de rugstreeppad. Rugstreeppadden, en dan vooral de juvenielen, kunnen afstanden tot wel circa 5 kilometer afleggen opzoek naar geschikt leefgebied (BIJ12, 2017b). Binnen een straal van 5 kilometer van het plangebied zijn echter geen populaties bekend van de rugstreeppad.

Het voorkomen van zwaarder beschermde amfibieën wordt op basis van verspreidingsgegevens en habitatgeschiktheid uitgesloten.

Conclusie

De aanwezigheid van strikt beschermde amfibieën binnen het plangebied wordt uitgesloten o.b.v. habitatgeschiktheid en verspreidingsgegevens. Overtreding van verbodsbepalingen uit de Wnb t.a.v. amfibieën is redelijkerwijs uitgesloten.

3.7 Reptielen

Voorkomen

Het NDFF bevat geen waarnemingen van beschermde reptielen binnen het plangebied. De meeste reptielen komen voor in (vochtige) heidevegetaties met pijpenstrovelden en vennen op veen- en zandgronden en eikenhakhout- en ruigtebosjes langs bosranden (Warf, 2018). Dergelijk biotoop ontbreekt binnen het plangebied. Daarnaast ontbreken geschikte voortplantingsplaatsen (broeihopen) voor ringslangen. Het voorkomen van beschermde reptielen kan worden uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens en habitatgeschiktheid.

Conclusie

De aanwezigheid van beschermde reptielen binnen het plangebied is uitgesloten. Overtreding van verbodsbepalingen uit de Wnb t.a.v. reptielen is redelijkerwijs uitgesloten.

3.8 Vissen

Voorkomen

De NDFF bevat geen waarnemingen van beschermde vissen binnen het plangebied. De huidige verspreiding van strikt beschermde soorten als de grote modderkuiper en kwabaal centraliseert zich vooral rond de oorspronkelijke stroomgebieden van grote rivieren en beken (BIJ12, 2017c). Binnen het plangebied zijn geen verlandende sloten aanwezig met een dikke sliblaag, waardoor het voorkomen van grote modderkuiper wordt uitgesloten. De kwabaal is gebonden aan de IJssel-Vechtdelta met overstroomde uiterwaarden waar de jongen in slenken en poelen uit kunnen groeien tot volwassen vissen. Het voorkomen van de kwabaal binnen het plangebied is uitgesloten.

Conclusie

De aanwezigheid van beschermde vissen in het plangebied is uit te sluiten. Overtreding van verbodsbepalingen uit de Wnb t.a.v. vissen is redelijkerwijs uitgesloten.

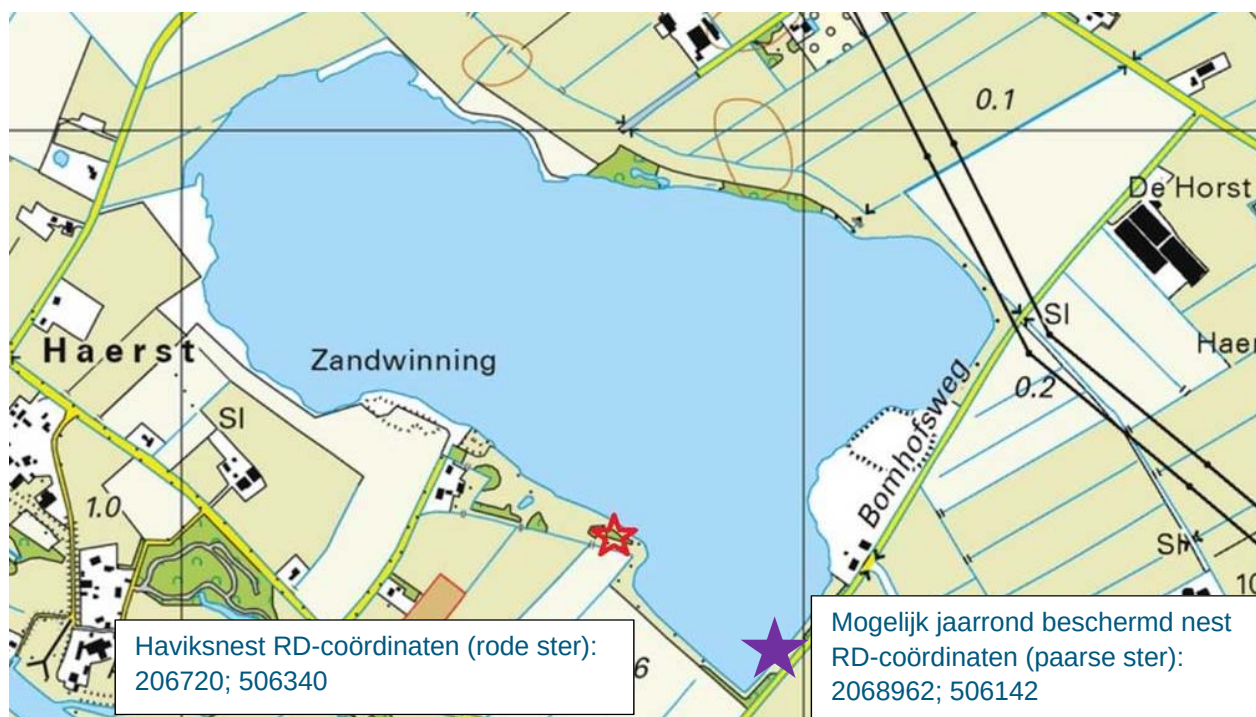
3.9 Vogels

Voorkomen

Op basis van verspreidingsgegevens kunnen verschillende algemeen voorkomende broedvogelsoorten binnen het plangebied voorkomen. Tijdens het veldbezoek zijn verschillende vogelsoorten waargenomen o.a. ringmus, rietgors, wilde eend, meerkoet, grauwe gans en kievit. De oevers, bomen en het struweel aan de randen van de zandwinplas zijn geschikt als broedlocatie voor verschillende (algemene)

broedvogelsoorten. Daarnaast is de zandwinplas geschikt als rustplaats voor verschillende watervogelsoorten zoals ganzensoorten, eendensoorten, meerkoet en fuut.

In de directe omgeving van het plangebied is een jaarrond beschermd nest aangetroffen van een havik (Figuur 3-3). Ook is aan de noordkant van de zandwinplas een dode (juvenile) havik aangetroffen, zie Figuur 3-4. Daarnaast is een tweede nest aangetroffen waarvan niet uitgesloten kan worden dat deze in gebruik is door bijv. een havik of buizerd. De zandhopen op het terrein waar zand wordt verwerkt kunnen dienen als broedlocatie voor oeverzwaluwen.

Figuur 3-3: Jaarrond beschermde nesten in de omgeving van het plangebied.

Figuur 3-4: Dode havik aan de noordzijde van de zandwinplas. Foto RHDHV, 2018

Effectbeoordeling

Broedende vogels

Op basis van de Wnb zijn alle vogels beschermd onder het beschermingsregime Vogelrichtlijnsoorten. Alleen bij de aanlegwerkzaamheden kunnen versturende effecten optreden op broedvogels. Wanneer de werkzaamheden (gedeeltelijk) worden uitgevoerd in het broedseizoen kunnen broedende vogels, waaronder soorten met een jaarrond beschermde nest, worden verstoord. Wanneer soorten het nest verlaten, geldt dit als het opzettelijk vernietigen of beschadigen van nesten en eieren van vogels. Het verstoren en vernietigen van nesten en eieren is een overtreding van een verbodsbepaling uit de Wnb.

Effecten rustplaatsen

In de eindsituatie gaat 20 hectare foerageergebied en rustgebied verloren van o.a. watervogels en de oeverwaluw. De oeverwaluw foerageert al vliegend op insecten, die zowel boven water als boven land worden gevangen (LNV, 2008). Het plaatsen van de drijvende zonnepanelen heeft dus weinig effect op deze soort, omdat de soort zowel boven het water als de zonnepanelen kan foerageren. Bovendien blijft er 42 hectare open water beschikbaar. De soort is bekend van kleinere zandwinplassen zoals de Oelermars bij Losser (20 hectare). De functionaliteit als leefgebied voor de oeverwaluw gaat dus zeker niet verloren.

Voor watervogels blijft er 42 hectare open water beschikbaar waardoor er genoeg rustgebied overblijft. Tijdens het veldbezoek waren de rustende watervogels vooral aanwezig op het westelijke deel van de zandwinplas. Dit deel blijft in de eindsituatie beschikbaar voor rustende watervogels. Bovendien zal de omvang van de plas door voortgaande zandwinning nog toenemen met circa 8 hectare. De functionaliteit van de waterplas als rustplaats voor (water)vogels zal dus niet verloren gaan. Het opzettelijk beschadigen en/of vernietigen van rustplaatsen is redelijkerwijs uitgesloten.

Conclusie en mitigatie

Zonder het treffen van mitigerende maatregelen is overtreding van de Wnb t.a.v. broedvogels niet uitgesloten. Het betreft onderstaande maatregelen:

- Werken binnen de periode 15 augustus tot 15 maart (buiten het broedseizoen).
- Werkzaamheden tijdens het broedseizoen zijn alleen toegestaan door:
 - de werkzaamheden voorafgaand aan het broedseizoen te laten beginnen en in een constante intensiteit te laten doorgaan gedurende het broedseizoen.
 - voorafgaand aan de werkzaamheden het plangebied laten inspecteren op broedgevallen en vrijgave door een ecooloog.

Jaarrond beschermde nesten

- Aanlegwerkzaamheden binnen 100 meter van jaarrond beschermde nesten van havik of buizerd kunnen alleen plaatsvinden in de periode 15 augustus t/m januari (Krijgsveld et al. 2008).

Conclusie na mitigatie:

Indien bovenstaande mitigerende maatregelen worden getroffen is overtreding van de Wnb t.a.v. beschermde vogels uitgesloten.

3.10 Ongewervelden

Voorkomen

Het NDFF bevat alleen waarnemingen van de beekrombout in de nabijheid van het plangebied. Tijdens het veldbezoek zijn geen waarnemingen gedaan van beschermde ongewervelden. De beekrombout wordt in uiteenlopende typen stromende wateren aangetroffen (Vlinderstichting, 2018). De zandwinplas is ongeschikt als leefgebied voor deze libel. Tevens is tijdens het veldbezoek geen geschikt habitat (vennetjes, moeras, bloemrijke graslanden, eikenstobben, etc.) aangetroffen voor overig beschermde insecten en/of ongewervelden. Het voorkomen van beschermde ongewervelden wordt uitgesloten op basis van habitatgeschiktheid.

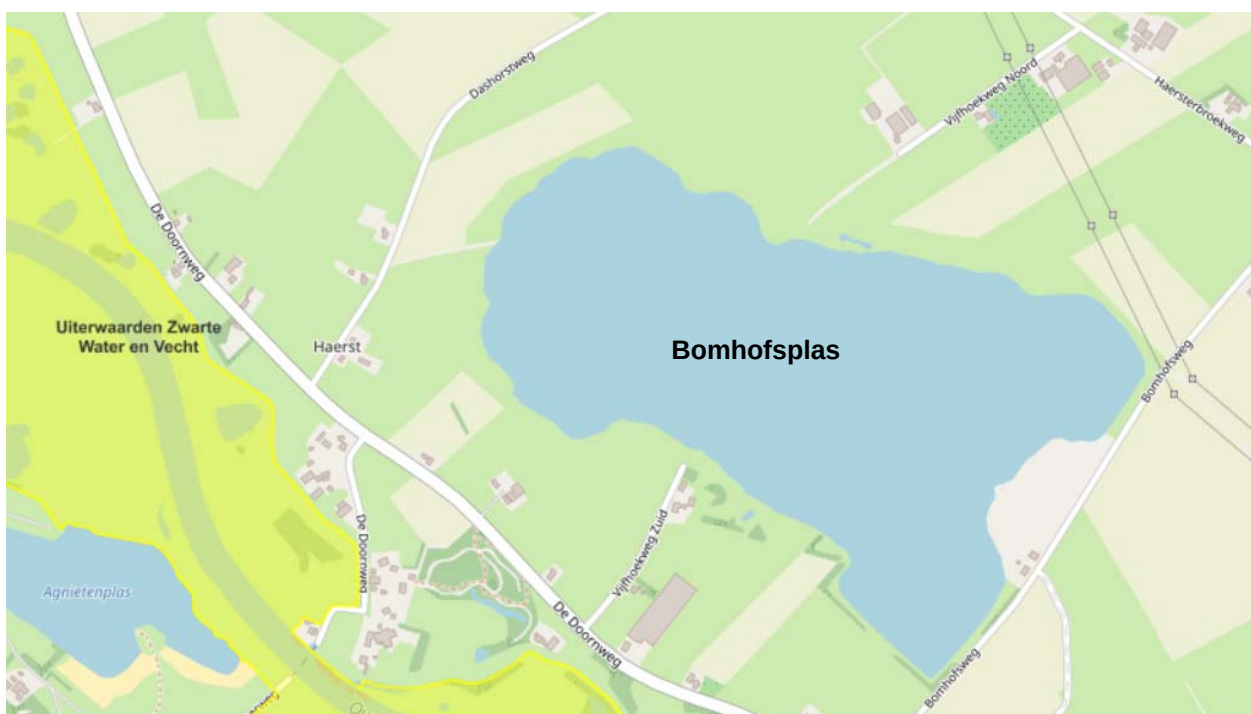
Conclusie

De aanwezigheid van beschermde ongewervelden in het plangebied is uitgesloten. Overtreding van verbodsbepalingen uit de Wnb t.a.v. ongewervelden is redelijkerwijs uitgesloten.

4 Gebiedsbescherming

4.1 Voortoets Natura 2000

Het dichtstbijzijnde Natura-2000 gebied Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht ligt op circa 350 meter afstand van het plangebied. Het gebied is aangewezen in het kader van de Habitatrichtlijn (HR) en Vogelrichtlijn (VR). Daarnaast is het gebied aangemerkt als stikstofgevoelig, vanwege de instandhoudingsdoelstellingen voor vermessings- en verzuringsgevoelige habitattypen.

Figuur 4-1: Indicatieve ligging van de zandwinplas t.o.v. het Natura-2000-gebied Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht. Bron: <https://www.synbiosys.alterra.nl>.

Natura-2000 gebied Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht

De uiterwaarden Zwarte Water en Vecht betreffen het geheel aan uiterwaarden ten noorden van Zwolle waar de Overijsselse Vecht samenstroomt met het Zwarte Water. De Vecht is een regenrivier die in Duitsland ontspringt. Het gedeelte van de Vecht, dat in dit gebied is opgenomen, kronkelt sterk door het landschap. Een deel van de uiterwaarden wordt soms tot laat in het voorjaar onregelmatig overstroomd. Op de met steenslag beschermde oevers van de zomerdijk groeit vaak riet, ruigte of wilgenstruweel. De uiterwaarden bestaan uit buitendijkse graslanden, waarin strangen, kolken, rivierduinen en hakhoutbosjes voorkomen. Langs het Zwarte Water komen nattere graslanden voor. Dit gebied herbergt veel kievitsbloemgraslanden. Daarnaast komt in het gebied een aantal hardhoutooibosjes voor. Ook komen relictten van blauwgraslanden voor. Op hoger liggende zandige ruggen en langs en op de dijken komen lokaal goed ontwikkelde glanshaverhooilanden voor. Lokaal zijn abelen-iepenbossen aanwezig (Synbiosys Alterra, 2018)

4.1.1 Beschermde waarden Natura 2000-gebied Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht

Het Natura 2000-gebied Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht is aangewezen als habitatrichtlijn- en vogelrichtlijngebied. In Tabel 4-1 worden de habitattypen, habitatsoorten en vogelsoorten weergegeven,

waarvoor het Natura 2000-gebied is aangewezen. In Bijlage 2 zijn de instandhoudingdoestellingen per aangewezen waarde aangegeven.

Tabel 4-1: Beschermde waarden van Natura 2000-gebied Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht

Habitattypen	
Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (grote vossenstaart)
Stroomdalgraslanden	Vochtige alluviale bossen (zachthoutoibossen)
Blauwgraslanden	Vochtige alluviale bossen (essen-iepenbossen)
Ruigten en zomen (moerasspirea)	Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)
Ruigten en zomen (harig wilgenroosje)	Droge hardhoutoibossen
Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (glanshaver)	
Habitatsoorten	
Bittervoorn	Kleine modderkruiper
Grote modderkruiper	Rivierdonderpad
Broedvogelsoorten	Niet -Broedvogelsoorten
Roerdomp	Kleine zwaan
Porseleinhoen	Kolgans
Kwartelkoning	Smient
Zwarte Stern	Pijlstaart
Grote Karekiet	Slobeend
	Meerkoet
	Grutto

4.1.2 Effectbeoordeling

De effectenindicator zoals aangereikt door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit geeft een negentiental mogelijke effecten waarmee rekening moet worden gehouden. In Tabel 4-2 worden de relevante storingsfactoren voor dit project weergegeven. Tijdens de uitvoering van werkzaamheden kan verstoring optreden door geluid, optische verstoring en verstoring door mechanische effecten (bijvoorbeeld door het plaatsen van de zonnepanelen). Deze effecten treden gelijktijdig op en worden gezamenlijk beoordeeld. Oppervlakteverlies kan plaatsvinden omdat er rustgebied van niet-broedvogels verloren kan gaan. De overige verstoringfactoren zijn uitgesloten op basis van ligging t.o.v. het plangebied of de impact van de voorgenomen werkzaamheden.

Tabel 4-2: Mogelijke effecten op instandhoudingdoelstellingen.

Type effect	Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht
Stikstofdepositie	Habitattypen & leefgebieden
Oppervlakteverlies	Niet-broedvogels

Verstoring door geluid	Habitatsoorten, Broedvogels, Niet broedvogels
Verstoring door licht	Niet broedvogels
Optische verstoring	Niet broedvogels
Verstoring door mechanische effecten	Niet broedvogels

Stikstofdepositie

Er vinden in de aanlegfase van het zonnepark diverse transportbewegingen plaats voornamelijk voor de aanvoer van de zonnepanelen. Daarnaast zijn er mobiele werktuigen op de locatie die een diesel verbrandingsmotor hebben. Op grond van de AERIUS-berekening voor de aanlegfase wordt geen extra depositie van stikstof op stikstofgevoelige Natura 2000-gebied verwacht.

Ten tijde van de productiefase van het zonnepark is er ook geen significante depositie. De zandwinning wordt na de realisatie elektrisch aangedreven door het zonnepark. Hierdoor wordt er geen diesel meer als brandstof gebruikt door de zandwinningsinstallatie. Op deze wijze wordt een grote reductie op stikstofdepositie gerealiseerd in de gebruiksfase.

Oppervlakteverlies na uitvoering – niet-broedvogels

De Bomhofspas kan functioneren als slaapplek voor niet-broedvogels van het Natura 2000-gebied Zwarte Water en Vecht. De grutto maakt geen gebruik van de diepere delen waardoor effecten op deze soort zijn uitgesloten. Het gebruik van slaapplekken hangt af van weersomstandigheden. In vorstperioden vriezen ondiepe wateren dicht (deze zijn juist vaak populair als slaapplek) en worden diepere plassen zoals de Bomhofspas relatief belangrijker. Het belang van zo'n plas is in een zachte winter dus kleiner, maar binnen de pleisterplaats als geheel kan zo'n plek een belangrijke functie hebben tijdens strenge vorst (Klaassen O. & M. Liefting, 2012). In Tabel 4-3 zijn de doelstellingen voor de niet-broedvogels van het Natura-2000 gebied Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht. De instandhoudingsdoelstellingen voor de niet-broedvogels worden momenteel gehaald.

Tabel 4-3: Instandhoudingsdoelstellingen niet-broedvogels Natura 2000-gebied Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht

Niet-broedvogels	Landelijke staat van instandhouding	Doelstelling omvang leefgebied	Doelstelling kwaliteit leefgebied	Omvang populatie (indicatief t.b.v. draagkracht leefgebied)
A037 - Kleine Zwaan	-	=	=	4
A041 - Kogans	+	= (<)	=	2100
A050 - Smient	+	= (<)	=	570
A054 - Pijlstaart	-	=	=	20
A056 - Slobeend	+	=	=	10

A125 - Meerkoet	-	=	=	320
A156 - Grutto	--	=	=	80

Door de aanleg van het drijvende zonnepark gaat 20 hectare open water verloren. In de situatie na aanleg van het zonnepark blijft 42 hectare open water over. Bovendien zal de omvang van de plas door voortgaande zandwinning nog toenemen met circa 8 hectare. Na realisatie van het drijvende zonnepark behoudt de zandwinplas zijn functie als mogelijke slaappleaats voor niet-broedvogels. Bovendien zijn er voldoende diepe plassen in de directe nabijheid van de zandwinplas die beschikbaar zijn tijdens periodes van vorst, zie Figuur 4-2.

Figuur 4-2: Diepe plassen (rode ster) in de omgeving van het Natura 2000-gebied Zwarte Water en Vecht. bron: globespotter

Er zijn geen indicaties die erop duiden dat het plangebied fungeert als essentiële slaappleaats voor de niet-broedvogels van het Natura-2000 gebied Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht. Negatieve effecten als gevolg van het voorgenomen project zijn uitgesloten.

Verstoring tijdens de uitvoering – habitatsoorten

De zandwinplas staat niet in verbinding met wateren uit het Natura-2000 gebied. Sterk gedempt geluid is onder water mogelijk waarneembaar, maar zeker niet schadelijk voor de vissen. Er zijn geen significant negatieve effecten te verwachten op de instandhoudingsdoelstellingen bittervoorn, rivierdonderpad, grote modderkruiper en kleine modderkruiper.

Verstoring tijdens de uitvoering –niet broedvogels

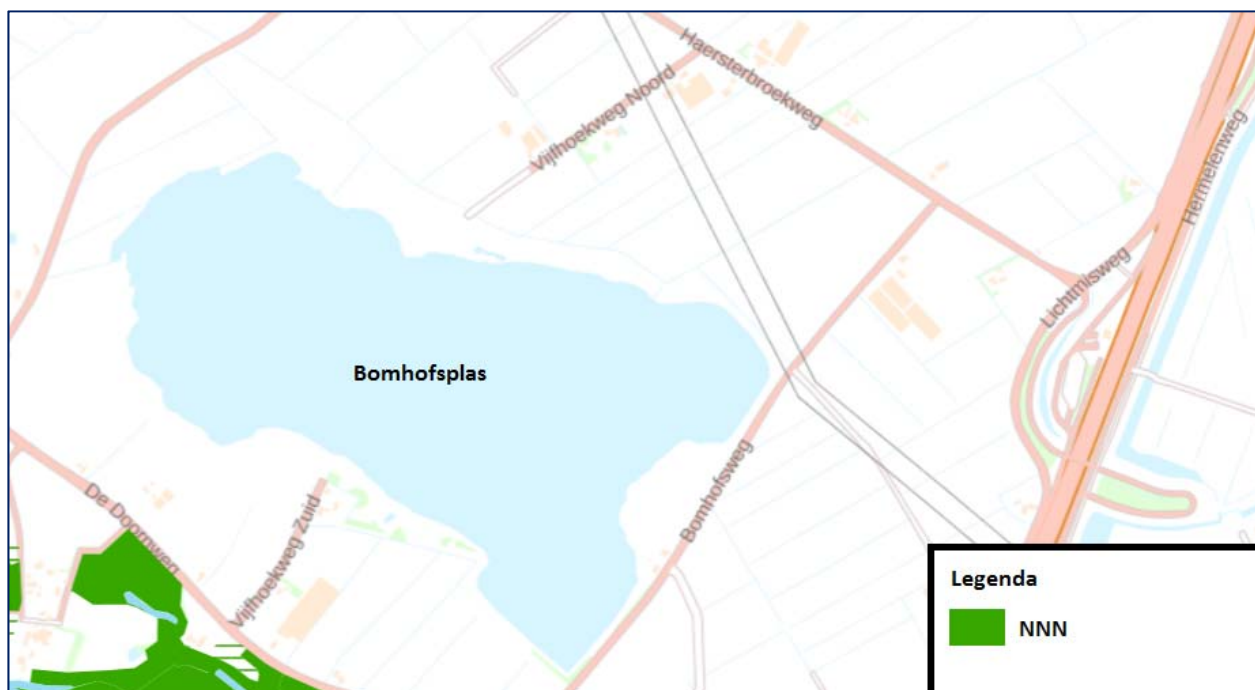
De aanlegwerkzaamheden van het drijvende zonnepark leiden tot een tijdelijke verstoring van de Bomhofsplas. De verstoring is echter tijdelijk en er zijn voldoende plassen in de directe nabijheid om naar uit te wijken. Gedurende en na de aanlegfase van het zonnepark vindt nog steeds zandwinning plaats. Hierdoor zal de additionele verstoring gedurende de aanlegfase gering zijn. Significante negatieve effecten als gevolg van tijdelijke verstoring zijn uitgesloten.

Verstoring tijdens de uitvoering – broedvogels

De aanlegwerkzaamheden van het drijvende zonnepark leiden tot een tijdelijke verstoring van de Bomhofspas. De Bomhofspas vormt geen essentieel leefgebied voor de broedvogels van het Natura 2000-gebied Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht. Gedurende en na de aanlegfase van het zonnepark vindt nog steeds zandwinning plaats. Hierdoor zal de additionele verstoring gedurende de aanlegwerkzaamheden gering zijn. Significante negatieve effecten als gevolg van tijdelijke verstoring zijn uitgesloten.

4.2 Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het plangebied ligt op circa 300 meter afstand van NNN-gebied, zie Figuur 4-3. De omgevingsverordening van de provincies Overijssel kent geen bepalingen ten aanzien van externe werking voor het NNN. Op grond van de vigerende omgevingsverordening van de provincie Overijssel is het doorlopen van een nadere procedure niet aan de orde. Negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van NNN-gebied zijn uitgesloten.

Figuur 4-3: NNN-gebied in de nabijheid van het plangebied. Bron: Provincie Overijssel.

5 Eindconclusies en aanbevelingen Wet natuurbescherming

5.1 Eindconclusies

5.1.1 Beschermde soorten Wnb

De volgende krachtens de Wnb beschermde soorten en soortgroepen kunnen voorkomen in en rond de locatie:

- Steenmarter; De nabije omgeving van het plangebied maakt onderdeel uit van het leefgebied van Steenmarter;
- Otter; De bomhofspas maakt onderdeel uit van een groot leefgebied van de otter.
- Verschillende soorten vleermuizen
- Broedvogels met en zonder jaarrond beschermd nest kunnen mogelijk broeden rondom de planlocatie en watervogels kunnen rusten op de waterplas.

Het doden van steenmarters of beschadigen/vernietigen van leefgebied van de soort is uitgesloten. Overtreding van verbodsbepalingen uit de Wnb is zonder het treffen van mitigerende maatregelen niet uitgesloten ten aanzien van otter, broedvogels en vleermuizen. In paragraaf 5.2 worden de mitigerende maatregelen samengevat om overtreding van de Wnb te voorkomen. Overtreding van verbodsbepalingen uit de Wnb t.a.v. de overige soortgroepen is uitgesloten.

5.1.2 Beschermde gebieden Wnb (Natura 2000)

- Op grond van de AERIUS-berekening voor de aanlegfase wordt geen extra depositie van stikstof op stikstofgevoelige Natura 2000-gebied verwacht. In de gebruiksfase is er geen sprake van extra stikstofdepositie.
- Negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht zijn uitgesloten. Een Passende Beoordeling of vergunningsaanvraag in het kader van de Wnb Hoofdstuk 2 is niet nodig.

5.1.3 EHS

- Significante effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden binnen EHS-gebied zijn niet aan de orde. Er zijn geen vervolgstappen noodzakelijk.

5.2 Mitigerende maatregelen

Maatregelen om overtreding van de Wnb te voorkomen:

- Effecten op broedvogels en jaarrond beschermde nesten worden voorkomen door te werken buiten het broedseizoen (het broedseizoen loopt globaal van half maart t/m half augustus). Voor de buizerd en havik loopt het broedseizoen echter van februari t/m augustus, zie Tabel 5-1.

Tabel 5-1 Kwetsbare periode van broedvogels (incl. buizerd en havik). Rood: werkzaamheden binnen verstoringsafstand van 100 meter van nesten niet mogelijk. Groen: werkzaamheden mogelijk.

	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Broedvogels en jaarrond beschermde nesten												

Werkzaamheden tijdens het broedseizoen zijn alleen toegestaan als:

- de werkzaamheden voorafgaand aan het broedseizoen beginnen en in een constante intensiteit doorgaan gedurende het broedseizoen.
- Voorafgaand aan de werkzaamheden inspectie van het plangebied op broedgevallen en vrijgave door een ecooloog plaatsvindt.

Overtreding van de Wnb t.a.v. de otter wordt voorkomen door:

- Het zonnepark mag niet worden bevestigd aan ruig begroeide oevers die dekking kunnen bieden aan otters, zie Figuur 3-2.

Overtreding van de Wnb t.a.v. vleermuizen wordt voorkomen door:

- te werken buiten het vleermuisactieve seizoen. Het vleermuisactieve seizoen loopt grofweg van april t/m oktober.

Werkzaamheden tijdens het vleermuisactieve seizoen zijn alleen toegestaan door:

- werkzaamheden bij daglicht uit te voeren, waardoor het inzetten van kunstlicht niet nodig is of;
- na zonsondergang het gebruik van kunstlicht zoveel mogelijk te beperken en uitstraling van licht naar de omgeving te voorkomen of;
- na zonsondergang vleermuisvriendelijke verlichting te gebruiken om de verstoring van foeragerende en trekkende vleermuizen tot een minimum te beperken. Hierbij moet gebruik gemaakt worden van korte palen, naar beneden gerichte armaturen en rood- of amberkleurig licht.

5.3 Vervolgstappen

Noodzaak ontheffing en/of vergunning en aanbevelingen

- Een ontheffing op de Wnb voor soortenbescherming niet nodig, omdat negatieve effecten volledig weggenomen zullen worden door zorgvuldig te werken en hierbij rekening te houden met kwetsbare periodes van aanwezige soorten.
- Een ecologisch werkprotocol en adequate ecologische begeleiding door een ter zake deskundige is noodzakelijk om overtreding van verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van soorten te voorkomen en de zorgplicht te implementeren.

6 Bronvermelding

BIJ12, 2017a. Watervleermuis *Myotis daubentonii*. Versie 1.0, juli 2017

BIJ12, 2017b. Rugstreeppad *Bufo calamita*. Versie 1.0, juli 2017

BIJ12, 2017c. Grote Modderkruiper. *Misgurnus fossilis*. Versie 1.0, juli 2017

Deltares, 2018. Analysetool Zon op Water

Klaassen O. & M. Liefthing, 2012. Belangrijke schakel in het Natura 2000-netwerk: Slaapplaatsen van vogels. Toets 02-12

Krijgsveld K.L., R.R. Smits & J. van der Winden (2008). Verstoringsgevoeligheid van vogels. Update literatuurstudie naar de reacties van vogels op recreatie. Projectnummer 07-690 Bureau Waardenburg in opdracht van Vogelbescherming Nederland, Culemborg.

Ministerie van LNV. 2008. Profielen Vogels, Oeverzwaluw (*Riparia riparia*) A249. versie 1 september 2008

Provincie Overijssel. 2016. Omgevingsverordening Overijssel 2009

Provincie Overijssel. 2017. Natura 2000 beheerplan Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht. Definitief 13-06-2017

Websites

Gebiedendatabase SynBioSys, Ministerie van Economische Zaken, Geraadpleegd op 09 september 2018.

Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), reeks van 24-9-2008 t/m 24-9-2018 en 31-01-2019 t/m 31-01-2019
geraadpleegd op 31 januari 2019.

www.geoportaaloverijssel.nl
Geraadpleegd op 07 oktober 2018

www.ravon.nl/
Geraadpleegd op 07 oktober 2018

www.warf.nl/
Geraadpleegd op 07 oktober 2018

<http://www.zoogdiervereniging.nl>
Geraadpleegd op 07 oktober 2018

Bijlage 1. Juridisch kader Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming (hierna Wnb) is op 1 januari 2017 in werking getreden en heeft drie natuurwetten samengevoegd (Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en Boswet). Het uitgangspunt van de wet is de natuur te beschermen, mede vanwege de intrinsieke waarde, en het behouden en herstellen van biologische diversiteit.

De provincies zijn het bevoegde gezag voor het al dan niet verlenen van vergunningen en ontheffingen in het kader van de Wnb. De minister van EZ is alleen in specifieke gevallen bevoegd gezag (art 1.3 lid 5). Voor de afstemming ten aanzien van de toetsing aan het NNN is de provincie tevens bevoegd gezag.

De Wet natuurbescherming kent naast de algemene zorgplicht (art 1.11) een viertal hoofdstukken welke relevant zijn voor dit project. De relevante hoofdstukken van de Wnb worden in de volgende paragrafen toegelicht. Verder wordt er een korte toelichting gegeven op de toetsing aan het Nationaal Natuurnetwerk (NNN).

Onderstaand wordt aandacht besteed aan de volgende onderwerpen:

1. Soortbescherming
2. Bescherming van natuurgebieden
3. Natuurnetwerk Nederland
4. Houtopstanden

A1.1 Soortenbescherming

Hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming behandelt de bescherming van soorten. In dit hoofdstuk staat onder meer aangegeven hoe vrijstelling kan worden verkregen voor ruimtelijke ingrepen. In de wet zijn 160 soorten opgenomen die beschermd zijn in het kader van de Wnb.

Er wordt onderscheid gemaakt in internationaal beschermde soorten (Vogelrichtlijn art 3.1 en habitatrichtlijn in art 3.5) en nationaal beschermde soorten, ook wel overige soorten genoemd (art 3.10).

Voor internationaal beschermde soorten van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn kan alleen vrijstelling worden verleend op basis van de in deze richtlijnen genoemde belangen (bijvoorbeeld openbare veiligheid of ter bescherming van flora en fauna). Deze soorten vallen onder het strengste beschermingsregime, zie ook tabel 2.1 (eerste 2 kolommen).

Nationaal beschermde soorten genieten een minder strenge bescherming. Dit uit zich bijvoorbeeld in het feit dat voorwaardelijke opzettelijke verstoring van nationaal beschermde soorten niet meer verboden is. Voor nationaal beschermde soorten - ook wel: andere soorten - gelden de verbodsbepalingen op grond van art. 3.10 van de Wnb zoals vermeld in tabel 2.1 (laatste kolom).

Onder de Wet natuurbescherming geldt voor deze soorten een ontheffingsplicht, tenzij een provincie door middel van een zogenoemde provinciale vrijstelling deze soorten vrijstelt van deze ontheffingsplicht. Deze vrijstelling kan alleen gelden voor soorten uit artikel 3.10 (nationaal beschermde soorten). Wanneer geen vrijstelling geldt, zal gebruik gemaakt moeten worden van een ontheffing. In deze rapportage maken we gebruik van de lijsten met provinciale vrijstellingen voor algemeen beschermde soorten.

Tabel 6-1: Soortenbescherming: overzicht verbodsartikelen Wnb voor flora en fauna

Verbodsbepalingen Wet Natuurbescherming Soorten Vogelrichtlijn artikel 3.1	Verbodsbepalingen Wet Natuurbescherming Soorten Habitatrichtlijn artikel 3.5	Verbodsbepalingen Wet Natuurbescherming Andere soorten artikel 3.10
Art. 3.1.1 Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.	Art. 3.5.1 Het is verboden in het wild levende dieren HR IV soorten (Verdrag Bern en Bonn) in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.10.1.a Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden in het wild levende dieren, genoemd in de bijlage A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
Art. 3.1.2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.	Art. 3.5.4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.	Art 3.10.1.b Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
Art. 3.1.3 Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.	Art. 3.5.3 Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.	Nvt.
Art. 3.1.4 Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen. Art. 3.1.5 Het verbod onder 3.1.4 geldt niet als de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.	Art. 3.5.2 Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.	Nvt.
Nvt.	Art. 3.5.5 Het is verboden planten HR (en Verdrag van Bern) in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Art. 3.10.1.c. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden vaatplanten genoemd in de bijlage B in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.
Art. 3.3 Ontheffing voorwaarden conform belangen VR	Art. 3.8 Ontheffing voorwaarden conform belangen HR	Art. 3.11 vrijstelling/ ontheffing op basis van diverse belangen

A1.2 Bescherming van de natuurgebieden in de Wet natuurbescherming

In het kader van gebiedsbescherming voorziet het Rijk in een Nationale Natuurvisie, waarin kaders en ambities op nationaal niveau zijn geschetst. Genoemde kaders en ambities worden door de afzonderlijke provincies vertaald in een Provinciale Natuurvisie. Deze heeft als doel om:

- de landelijke staat van instandhouding van gebieden en soorten te realiseren (mede door middel van Natura 2000 en PAS (Programma Aanpak Stikstof)
- instandhouding van Natuurnetwerk Nederland op eigen grondgebied te waarborgen
- beleid vast te leggen ten aanzien van bijzondere provinciale natuurgebieden
- landschap en cultuurhistorie zijn ook een integraal onderdeel van de Provinciale Natuurvisie.

Bescherming van gebieden verloopt over twee sporen, namelijk Natura 2000 via de Wet natuurbescherming en Natuurnetwerk Nederland (NNN) via planologische bescherming. Hieronder worden beiden beknopt toegelicht.

A1.2.1 Natura 2000

Hoofdstuk 2 van de Wnb richt zich op de gebieden die zijn aangewezen op basis van de Vogel- en Habitatrichtlijn. Met deze Europese richtlijnen worden habitats en soorten van Europees belang beschermd.

Om schade aan de natuurwaarden waarvoor Natura 2000-gebieden zijn aangewezen (of momenteel nog zijn aangemeld) te voorkomen, bepaalt de wet dat projecten en andere handelingen die de kwaliteit van habitats kunnen verslechteren of die een verstorend effect kunnen hebben op Natura 2000-gebieden, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, niet mogen plaatsvinden zonder vergunning (conform artikelen 2.7, 2.8 en 2.9 van de Wnb). In aanwijzingsbesluiten is door het Ministerie van Economische Zaken de bescherming van de Natura 2000-gebieden juridisch vastgelegd. Centraal in de Aanwijzingsbesluiten staan de instandhoudingsdoelstellingen ten aanzien van leefgebieden, natuurlijke habitats en populaties van in het wild levende plant- en diersoorten, waarvoor het betreffende gebied is aangewezen.

De instandhoudingsdoelstellingen ofwel Natura 2000-doelen, geven een concretisering van de hoofddoelstelling van het Natura 2000-netwerk voor Nederland. Instandhoudingsdoelstellingen zijn gericht op het in gunstige staat van instandhouding brengen of houden van habitattypen en soorten. In de Natura 2000-beheerplannen wordt aangegeven hoe de beheerders deze doelen willen realiseren.

Het aanwijzingsbesluit definieert naast de instandhoudingsdoelstellingen de precieze omvang en begrenzing van het aangewezen gebied. Provincies en Rijksoverheid zijn verantwoordelijk voor de realisatie van maatregelen om de instandhoudingsdoelstellingen te bereiken. Aanwijzingsbesluiten hebben een onbepaalde looptijd en worden vastgesteld door de Minister van Economische Zaken.

Let wel, niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied kunnen invloed hebben op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de waarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt 'externe werking' genoemd. Externe werking treedt op wanneer ingrepen buiten de grenzen van een Natura 2000-gebied leiden tot effecten op geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen binnen de grenzen van bedoeld gebied. In het kader van de Wnb moet dus ook voor ingrepen buiten Natura 2000-gebieden nagegaan worden of sprake kan zijn van effecten op geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen.

A1.2.2 Programma aanpak stikstof

Per 1 juli 2015 is de Natuurbeschermingswet aangepast waarbij het Programma aanpak stikstof (hierna PAS) in werking is getreden. Het PAS wordt in de Wnb opgenomen. Het PAS heeft onder andere als doel de vergunningverlening voor initiatieven die stikstofdepositie veroorzaken vlot te trekken. Met de inwerkingtreding van het PAS treedt er een wijziging op in de beoordeling van vergunningaanvragen onder de Nb-wet, die vanaf 1 januari 2017 in de Wnb is opgenomen.

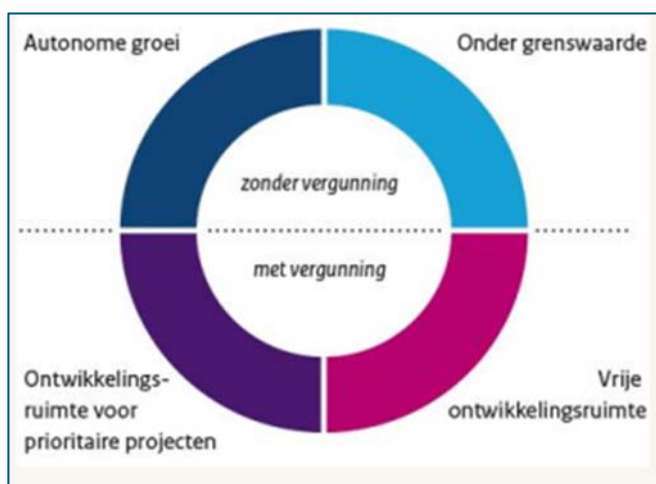
In het PAS zijn 117 Natura 2000-gebieden opgenomen waarvan de habitattypen en/of leefgebieden van soorten stikstofgevoelig zijn. In de overige Natura 2000-gebieden is op dit moment geen sprake van een stikstofprobleem.

Per stikstofgevoelig Natura 2000-gebied is een herstelstrategie en passende beoordeling opgesteld waarmee onderbouwd is in hoeverre er ontwikkelruimte voor stikstof beschikbaar is. De ontwikkelruimte is verdeeld over vier componenten:

- a) Autonome groei: stikstofruimte verbonden aan algemene autonome ontwikkeling voor wonen en verkeer (zonder vergunning);
- b) Stikstofruimte voor prioritaire projecten van nationaal belang: voorbeelden zijn MIRT projecten waaronder PHS Alkmaar-Amsterdam, defensie, luchthavenbesluiten et cetera. De grenswaarde is 1,00 mol N/ha/j². (onder de grenswaarde volstaat melding; boven de grenswaarde vergunningplicht).

² Zie Besluit grenswaarden programmatische aanpak stikstof artikel 2 lid 3 en de daarin opgenomen verwijzing naar artikel 19kn Nbw 1998.

- c) Stikstofruimte voor projecten onder de grenswaarde³ waarvoor een melding volstaat:
- grenswaarde 1,00 mol N/ha/j;
 - bij benutting van 95% wordt grenswaarde van 1,00 mol N/ha/j verlaagd⁴ naar 0,05 mol N/ha/j en is hetgeen onder d) van toepassing;
 - bij een bijdrage onder de 0,05 mol N/ha/j is geen melding nodig;
- d) Vrije ontwikkelruimte voor projecten > 1 mol N/ha/j (vergunningplicht); hiervoor is de ruimte beperkt, de verdeling van de ruimte is afhankelijk van provinciale regels maar in principe geldt: wie het eerst komt wie het eerst maalt.

Het PAS geldt voor een periode van 6 jaar (2015-2021). Hierbij wordt de beschikbare depositieruimte doorgaans in twee tijdvakken van elk 3 jaar uitgegeven. De provincie en ministerie van Economische Zaken (hierna EZ) hebben als bevoegd gezag de mogelijkheid om de verdeling over de 6 jaren anders in te vullen.

A1.3 Natuurnetwerk Nederland

De provincie Overijssel zorgt binnen haar gebied voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend ecologisch netwerk, en vormt daarmee onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). De provincie heeft daartoe gebieden aangewezen die tot dit netwerk behoren. Tevens wijst de provincie aan deze gebieden natuurdoelen met specifieke wezenlijke kenmerken en waarden toe.

Gedeputeerde staten kunnen gebieden gelegen buiten het NNN aanwijzen die van provinciaal belang zijn vanwege hun natuurwaarden of landschappelijke waarden, met inachtneming van hun cultuurhistorische kenmerken. Deze gebieden worden aangeduid als “bijzondere provinciale natuurgebieden” en “bijzondere provinciale landschappen”.

In geval van directe negatieve effecten op de aangewezen wezenlijke kenmerken en waarden van gebieden die onder het NNN vallen, geldt een compensatieplicht.

³ Zie Besluit grenswaarden programmatische aanpak stikstof artikel 2 lid 3 en de daarin opgenomen verwijzing naar artikel 19kn Nbw 1998.

⁴ De verlaging geldt alleen voor projecten binnen dit segment en niet voor prioritaire projecten.

A1.4 Houtopstanden

In hoofdstuk 4 van de Wnb wordt de bescherming van houtopstanden beschreven. Houtopstanden die groter zijn dan 10 are, en met een kroonsluiting van meer dan 30%, en rijbeplantingen die uit meer dan 20 bomen bestaan vallen onder dit hoofdstuk. Er zijn diverse uitzonderingen voor onder andere kerstdennen, wegbepantingen en bepantingen van één rij langs landbouwwegen, voor zover die bestaan uit populieren of wilgen, uitgezonderd knotwilgen. Daarnaast bestaat de verplichting om de gekapte opstand binnen drie jaar te herplanten. In bijzondere gevallen kan de herplant op een ander perceel plaatsvinden of kan een ontheffing van de herplantplicht worden aangevraagd. Vernietiging van bosoppervlak dient 1 op 1 gecompenseerd te worden.

Bijlage 2. Instandhoudingsdoelstellingen van Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht

Habitattypen	Landelijke staat van instandhouding	Doelstelling kwaliteit	Doelstelling oppervlak
H3150 - Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	-	>	>
H6120 - *Stroomdalgraslanden	--	=	=
H6410 - Blauwgraslanden	--	=	=
H6430A - Ruigten en zomen (moerasspirea)	+	=	=
H6430B - Ruigten en zomen (harig wilgenroosje)	-	=	=
H6510A - Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (glanshaver)	-	=	=
H6510B - Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (grote vossenstaart)	--	>	=
H91E0A - *Vochtige alluviale bossen (zachthoutooibossen)	-	=	=
H91E0B - *Vochtige alluviale bossen (essen-iepenbossen)	--	=	=
H91E0C - *Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	-	=	=
H91F0 - Droge hardhoutooibossen	--	>	>
H3150 - Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	-	>	>
H6120 - *Stroomdalgraslanden	--	=	=
H6410 - Blauwgraslanden	--	=	=
H6430A - Ruigten en zomen (moerasspirea)	+	=	=

Habitatsoorten	Landelijke staat van instandhouding	Doelstelling kwaliteit leefgebied	Doelstelling oppervlak	Doelstelling populatie
H1134 - Bittervoorn	-	=	=	=
H1145 - Grote modderkruiper	-	=	=	=
H1149 - Kleine modderkruiper	+	=	=	=
H1163 - Rivierdonderpad	-	=	=	=

Vogelrichtlijn	Landelijke staat van instandhouding	Doelstelling omvang leefgebied	Doelstelling kwaliteit leefgebied	Omvang populatie (indicatief t.b.v. draagkracht leefgebied)
Broedvogelsoorten				
A021 - Roerdomp	--	=	=	1
A119 - Porseleinhoen	--	=	=	10
A122 - Kwartelkoning	-	=	=	5
A197 - Zwarte Stern	--	>	>	60
A298 - Grote karekiet	--	>	>	2
Niet-broedvogelsoorten				
A037 - Kleine Zwaan	-	=	=	4
A041 - Kolgans	+	= (<)	=	2100
A050 - Smient	+	= (<)	=	570
A054 - Pijlstaart	-	=	=	20
A056 - Slobeend	+	=	=	10
A125 - Meerkoet	-	=	=	320
A156 - Grutto	--	=	=	80
A037 - Kleine Zwaan	-	=	=	4

Legenda

Landelijke Staat van Instandhouding:

-- zeer ongunstig;

- matig ongunstig,

+ gunstig)

Doelstelling oppervlak en kwaliteit:

= Behoudsdoelstelling;

> Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling;

=(<) Ontwerpaanwijzingsbesluit heeft 'ten gunste van' formulering.

Populatie: voor broedvogels is dit de draagkracht van het aantal broedpaar, voor niet-broedvogels de draagkracht voor het aantal exemplaren.

* Prioritair habitatype; voor deze soorten en/of habitattypen gelden iets andere criteria bij de selectie van Natura 2000-gebieden en een zwaarder beschermingsregime onder de Natuurbeschermingswet.

